

RAPORT O STANIE GMINY KOMAŃCZA

ZA 2022 ROK

Maj 2023

Spis treści

1.	Wstęp	str. 4
2.	Informacje ogólne	str. 4
2.1	Ogólna charakterystyka Gminy Komańcza (w tym demografia)	str. 4
2.2	Kwalifikacja wojskowa	str. 6
3.	Rolnictwo	str. 8
3.1	Zwrot podatku akcyzowego rolnikom	str. 10
4.	Podmioty gospodarcze	str. 11
5.	Informacje finansowe	str. 11
6.	Realizacja Funduszu Sołeckiego	str. 14
7.	Informacja o stanie mienia komunalnego	str. 16
8.	Informacja o realizacji polityk, programów i strategii	str. 22
8.1	Program ochrony środowiska	str. 22
8.2	Program usuwania wyrobów zawierających azbest	str. 23
8.3	Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt	str. 24
8.4	Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	str. 24
8.5	Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii	str. 26
8.6	Program współpracy z organizacjami pozarządowymi	str. 27
8.7	Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych	str. 27
8.8	Strategia Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	str. 28
8.9	Program Wspierania Rodziny	str. 33
9.	Realizacja uchwał Rady Gminy Komańcza	str. 37
10.	Współpraca z innymi społecznościami samorządowymi	str. 45
11.	Część analityczna	str. 47
11.1	Inwestycje	str. 47
11.2	Oświata i wychowanie	str. 50
11.3	Kultura	str. 55
11.3.1	Działalność bibliotek	str. 60
11.4	Pomoc społeczna	str. 65
11.4.1	Praca socjalna	str. 65
11.4.2	Asystent rodziny	str. 67
11.4.3	Świadczenia rodzinne	str. 68
11.4.4	Dodatki mieszkaniowe	str. 70
11.4.5	Dodatek energetyczny	str. 70
11.4.6	Pomoc materialna o charakterze socjalnym	str. 70
11.4.7	Pomoc w ramach dożywiania w szkołach	str. 71
11.4.8	Dodatki osłonowe	str. 71
11.4.9	Pomoc w ramach Programu Żywnościowego FEAD	str. 72
11.4.10	Pomoc w ramach programu „Czyste powietrze”	str. 73
11.4.11	Realizacja programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”	str. 73
11.4.12	Pomoc dla obywateli Ukrainy	str. 74

11.4.13	Świadczenia wychowawcze	str. 74
11.4.14	Program Dobry Start	str. 74
11.4.15	Koszty związane ze współfinansowaniem pobytu dziecka w pieczy zastępczej	str. 75
11.4.16	Karta Dużej Rodziny	str. 75

1. Wstęp

Obowiązek sporządzenia raportu o stanie gminy wynika z art. 28aa ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym. Raport obejmuje podsumowanie działalności Wójta Gminy Komańcza w roku 2021 w zakresie m.in.: realizacji polityk, programów, strategii, uchwał rady gminy i funduszu sołectkiego.

2. Informacje ogólne

2.1 Ogólna charakterystyka Gminy Komańcza (w tym demografia)

Gmina Komańcza leży w południowej części województwa podkarpackiego, w powiecie sanockim, na pograniczu Beskidu Niskiego i Bieszczadów. Granice gminy wyznaczają: od południa granica państwa ze Słowacją, od wschodu z gminą Cisna, od północnego-wschodu z gminą Baligród i Zagórz, od północy z gminami Bukowsko i Rymanów, od zachodu z gminą Jaśliska. Przez Gminę przepływają rzeki Osława i Wisłok.

Powierzchnia gminy obejmuje obszar 387,72 km². W strukturze użytkowania terenu dominują lasy, które zajmują 74,5% powierzchni gminy, a użytki rolne stanowią około 23%. Na grunty pozostałe przypada 2,5% powierzchni gminy.

Teren podzielony jest na 20 miejscowości: Komańcza, Duszatyn, Prełuki, Czystogarb, Wisłok Wielki, Dołżyca, Radoszyce, Nowy Łupków, Stary Łupków, Smolnik, Mików, Wola Michowa, Maniów, Balnica, Jawornik, Rzepedź, Turzańsk, Szczawne, Kulaszne, Wysoczany, które tworzą 14 sołectw. Siedzibą Urzędu Gminy i głównym ośrodkiem administracyjnym i usługowym gminy jest Komańcza.

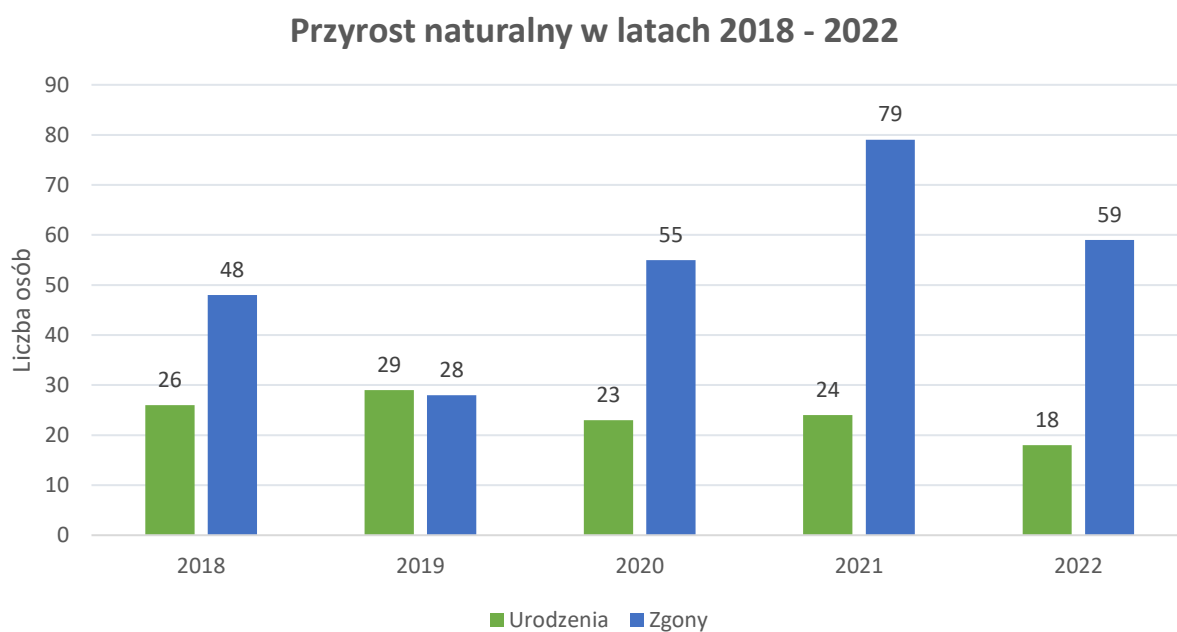
Na koniec 2022 roku zameldowanych w gminie było 4 440 osób. Liczbę ludności według miejscowości prezentuje tabela 1.

Tabela 1. Liczba ludności w poszczególnych miejscowościach.

Lp.	Miejscowość	Liczba mieszkańców		
		stali	czasowi	razem
1.	Balnica	8	0	8
2.	Czystogarb	251	4	255
3.	Dołżyca	94	0	94
4.	Duszatyn	2	0	2
5.	Jawornik	25	0	25
6.	Komańcza	810	22	832
7.	Kulaszne	178	8	186
8.	Maniów	26	0	26
9.	Mików	52	1	53
10.	Nowy Łupków	372	3	375
11.	Osławica	34	6	40
12.	Prełuki	8	0	8

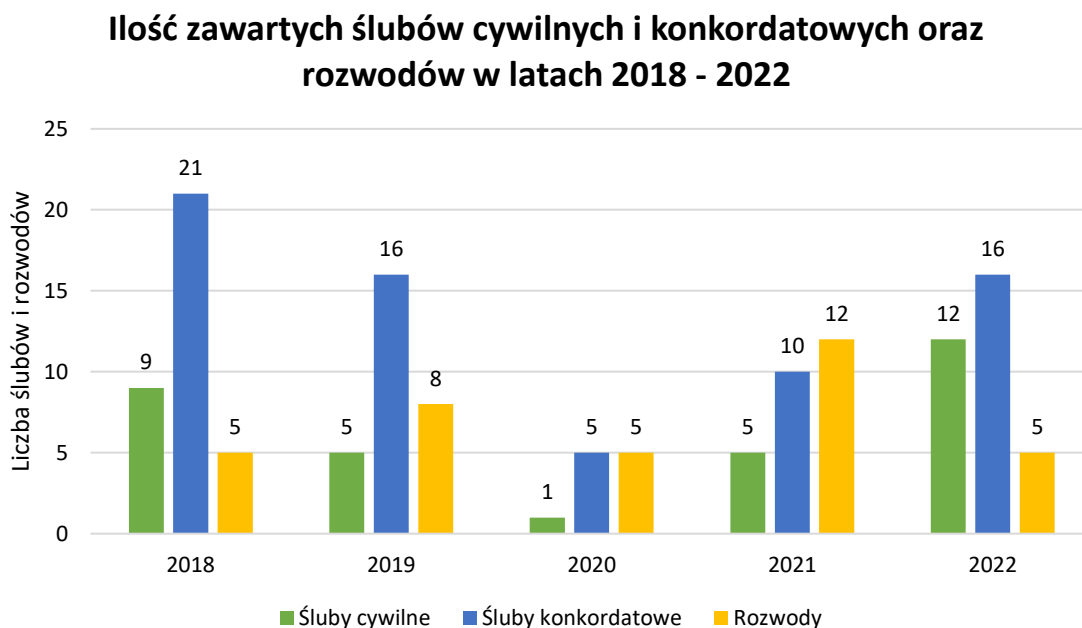
Lp.	Miejscowość	Liczba mieszkańców		
		stali	czasowi	razem
13.	Radoszyce	168	0	168
14.	Rzepedź	1066	12	1079
15.	Smolnik	160	12	172
16.	Szczawne	373	9	382
17.	Turzańsk	318	2	320
18.	Wisłok Wielki	217	3	220
19.	Wola Michowa	80	1	81
20.	Wysoczany	114	1	115
Ogółem:		4356	84	4440

Przyrost naturalny na przestrzeni ostatnich pięciu lat prezentuje poniższy wykres (Wyk. 1).

Wykres 1. Przyrost naturalny w latach 2018 – 2022 w Gminie Komańcza.

Ilość zawartych ślubów cywilnych i konkordatowych, a także ilość rozwodów w latach 2018 - 2022 prezentuje poniższy wykres (Wyk. 2).

Wykres 2. Ilość zawartych ślubów cywilnych i konkordatowych oraz ilość rozwodów w latach 2018 – 2022.

2.2 Kwalifikacja wojskowa

W 2022 roku w dniach 04.04.2022 r. oraz 17.05.2022 r. odbyła się kwalifikacja wojskowa dla rocznika podstawowego tj. 2003 oraz osób z roczników starszych tj. 1998 – 2002:

- I. Mężczyźni rocznik 2003
  1. Do kwalifikacji wojskowej wezwano – 19
  2. Do kwalifikacji wojskowej stawiło się – 16
  3. Otrzymali kategorię:
    - Kat. A – 15
    - Kat. D – 1
  4. Do kwalifikacji wojskowej stawiło się w innym terminie – 1
  5. Do kwalifikacji wojskowej stawiło się w innym WKU – 1
  6. Nie stawiło się – 1 – usprawiedliwieni, pobyt za granicą
  7. Nie stawiło się – 0 – nieusprawiedliwieni.
- II. Mężczyźni rocznik 1998 – 2002
  1. Do kwalifikacji wojskowej wezwano – 2
  2. Do kwalifikacji wojskowej stawiło się – 0
  3. Nie stawiło się – 2 – usprawiedliwieni, pobyt za granicą.
- III. Kobiety rocznik 1998 – 2003
  1. Do kwalifikacji wojskowej wezwano – 0.

W 2021 roku kwalifikacja wojskowa odbyła się w dniach 10.09.2021 r. oraz 08.10.2021 r. dla rocznika podstawowego tj. 2002 oraz osób z roczników starszych tj. 1997 – 2001:

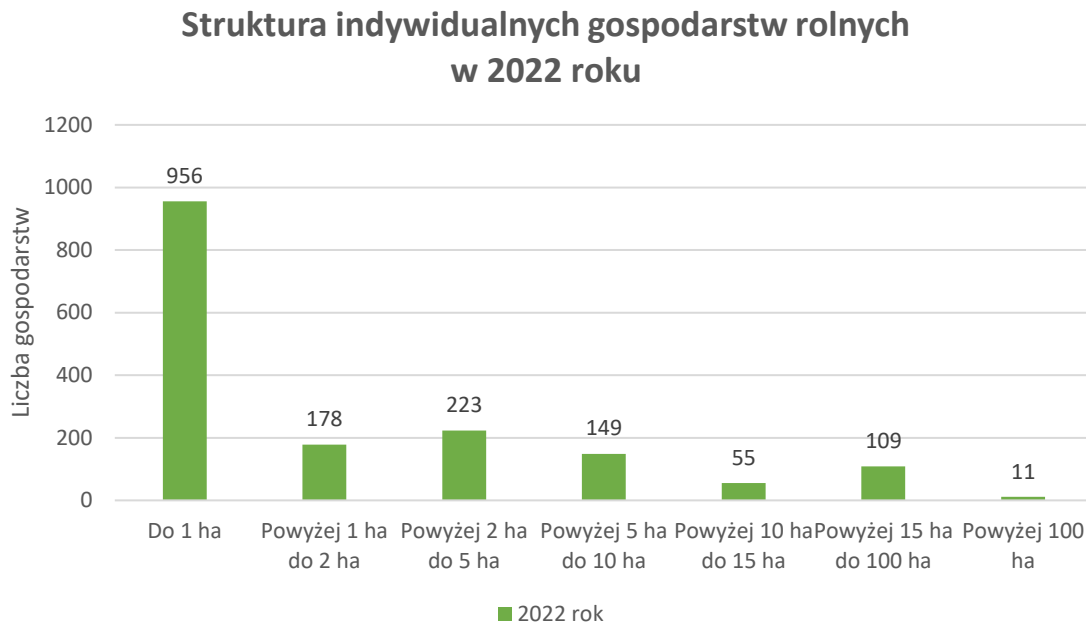
- I. Mężczyźni rocznik 2002
  1. Do kwalifikacji wojskowej wezwano – 21
  2. Do kwalifikacji wojskowej stawiło się – 17
  3. Otrzymali kategorie:
    - Kat. A – 16
    - Kat. D – 1
  4. Nie stawiło się – 4 – usprawiedliwieni, pobyt za granicą
  5. Nie stawiło się – 0 – nieusprawiedliwieni.
- II. Mężczyźni rocznik 1997 – 2001
  1. Do kwalifikacji wojskowej wezwano – 3
  2. Do kwalifikacji wojskowej stawiło się – 0
  3. Nie stawiło się – 3 – usprawiedliwieni, pobyt za granicą.
- III. Kobiety rocznik 1997 – 2001
  1. Do kwalifikacji wojskowej wezwano – 2
  2. Do kwalifikacji wojskowej stawiły się – 2
  3. Otrzymali kategorie:
    - Kat. A – 2.

W 2020 roku kwalifikacja wojskowa odbyła się w dniach 24.02.2020 r. oraz 26.03.2020 r. dla rocznika podstawowego tj. 2001 oraz osób z roczników starszych tj. 1996 – 2000:

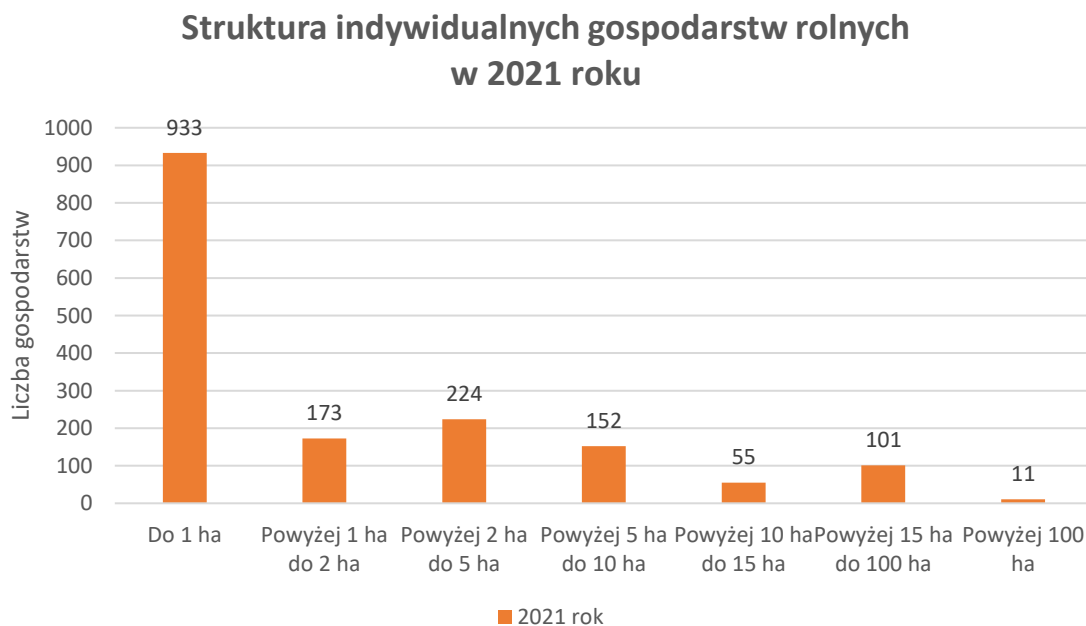
- I. Mężczyźni rocznik 2001
  1. Do kwalifikacji wojskowej wezwano – 20
  2. Do kwalifikacji wojskowej stawiło się – 20
  3. Otrzymali kategorię:
    - Kat. A – 19
    - Kat. D – 1
  4. Nie stawiło się – 0 – nieusprawiedliwieni.
- II. Mężczyźni rocznik 1996 – 2000
  1. Do kwalifikacji wojskowej wezwano – 3
  2. Do kwalifikacji wojskowej stawiło się – 0
  3. Nie stawiło się – 3 – usprawiedliwieni, pobyt za granicą.
- III. Kobiety rocznik 1996 – 2001
  1. Do kwalifikacji wojskowej wezwano – 0.

3. Rolnictwo

Kształtowanie się struktury indywidualnych gospodarstw rolnych w Gminie Komańcza na przestrzeni ostatnich pięciu lat przedstawiają poniższe wykresy.

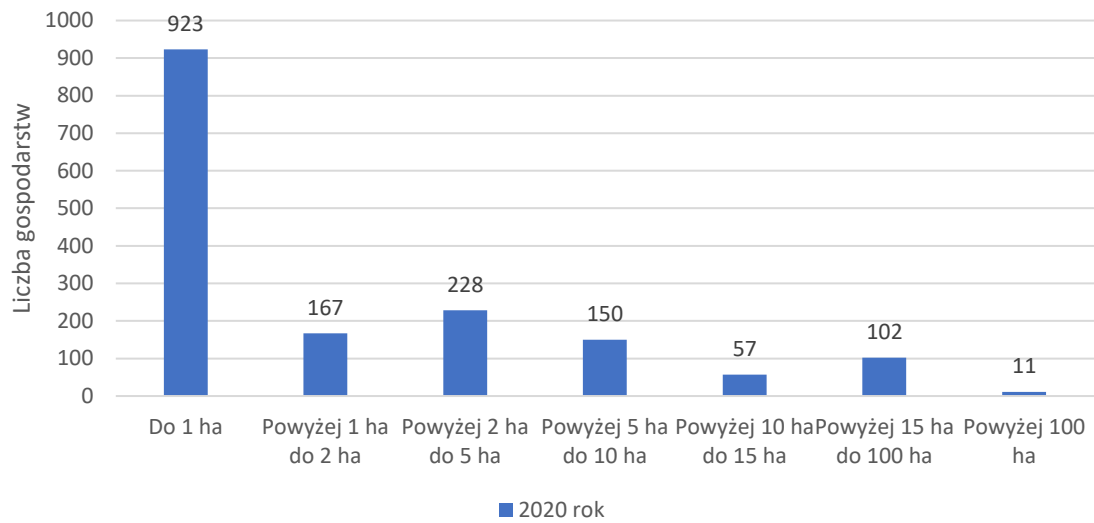
Wykres 3. Struktura indywidualnych gospodarstw rolnych w 2022 roku.

Wykres 4. Struktura indywidualnych gospodarstw rolnych w 2021 roku.

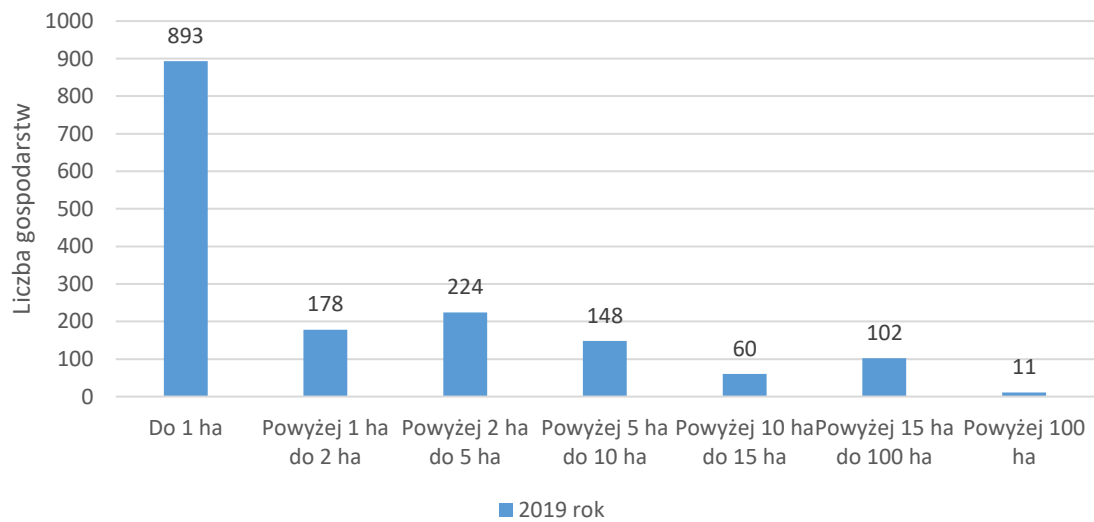

Struktura indywidualnych gospodarstw rolnych w 2020 roku

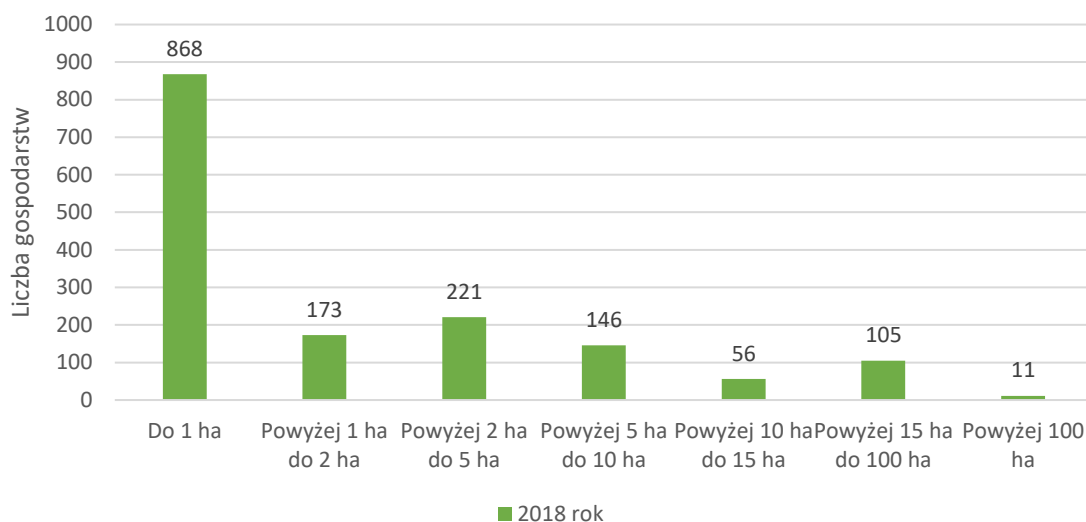
Wykres 5. Struktura indywidualnych gospodarstw rolnych w 2020 roku.

Struktura indywidualnych gospodarstw rolnych w 2019 roku

Wykres 6. Struktura indywidualnych gospodarstw rolnych w 2019 roku.

Struktura indywidualnych gospodarstw rolnych w 2018 roku

Wykres 7. Struktura indywidualnych gospodarstw rolnych w 2018 roku.

3.1 Zwrot podatku akcyzowego rolnikom

Producent rolny może składać do wójta, burmistrza (prezydenta miasta) właściwego ze względu na miejsce położenia gruntów będących w posiadaniu lub współposiadaniu tego producenta rolnego wnioski o zwrot podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej do wysokości limitu zwrotu w dwóch terminach, tj.: od 1 lutego do 28 lutego oraz od 1 sierpnia do 31 sierpnia danego roku kalendarzowego. Do wniosku dołącza się faktury VAT potwierdzające zakup oleju napędowego do produkcji rolnej wystawione w okresie 6 miesięcy przed terminem złożenia wniosku. Za producenta rolnego uznaje się osobę fizyczną, osobę prawną lub jednostkę organizacyjną nie posiadającą osobowości prawnej, będącą posiadaczem gospodarstwa rolnego w rozumieniu przepisów o podatku rolnym. Za gospodarstwo rolne w rozumieniu przepisów ustawy o podatku rolnym uważa się obszar gruntów sklasyfikowanych w ewidencji gruntów i budynków jako użytki rolne lub jako grunty zadrzewione lub zakrzewione na użytkach rolnych o powierzchni przekraczającej 1 ha lub 1 ha przeliczeniowy, z wyjątkiem gruntów zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej innej niż działalność rolnicza.

Ilość złożonych wniosków o zwrot akcyzy oraz wysokość wydatkowanych środków pieniężnych na ten cel w okresie ostatnich pięciu lat przedstawia tabela nr 2.

Tabela 2. Ilość złożonych wniosków o zwrot akcyzy oraz wysokość wydatkowanych środków pieniężnych w latach 2018 – 2022.

Rok	Ilość wniosków	Kwota wydatkowanych środków	Źródło finansowania
2018	260	141 797,34	Budżet państwa
2019	278	222 811,76	Budżet państwa

Rok	Ilość wniosków	Kwota wydatkowanych środków	Źródło finansowania
2020	277	187 034,35	Budżet państwa
2021	273	188 030,93	Budżet państwa
2022	275	211 921,04	Budżet państwa

4. Podmioty gospodarcze

Ilość zarejestrowanych podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON na terenie Gminy Komańcza na przestrzeni ostatnich pięciu lat przedstawia tabela nr 3.

Tabela 3. Ilość zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w latach 2018 – 2022.

Rok	Rodzaj działalności			
	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo	Przemysł i budownictwo	Pozostała działalność	Razem
2018	75	53	201	329
2019	79	55	211	345
2020	77	56	218	351
2021	77	60	219	356
2022	69	63	222	354

5. Informacje finansowe

Budżet Gminy Komańcza na 2022 rok został uchwalony przez Radę Gminy Komańcza Uchwałą nr XXXIX/307/2022 w dniu 31 stycznia 2022 roku. Plan i wykonanie dochodów i wydatków oraz rozchody związane ze spłatą kredytu i pożyczki na 31.12.2022 r. przedstawia tabela nr 4.

Tabela 4. Plan i wykonanie dochodów i wydatków na dzień 31.12.2022 r.

Wyszczególnienie	Plan	Wykonanie	Wskaźnik (%)
A. Dochody	40 801 058,26	37 189 965,47	91,15
w tym			
- dochody bieżące	36 964 698,07	36 323 399,24	98,27
- dochody majątkowe	3 836 360,19	866 566,23	22,55
B. Wydatki	44 619 258,21	33 758 458,88	75,66
w tym			
- wydatki bieżące	33 870 340,10	30 308 775,86	89,48
- wydatki majątkowe	10 748 918,11	3 449 683,02	32,09
C. Deficyt/nadwyżka (A-B)	-3 818 199,95	3 431 506,59	-
D1. Przychody ogółem	4 366 810,97	7 431 025,97	-
z tego:			
- kredyty, pożyczki, emisja papierów wartościowych	-	-	-
- spłata udzielonych pożyczek	-	-	-
- ze sprzedaży papierów wartościowych	-	-	-

Wyszczególnienie	Plan	Wykonanie	Wskaźnik (%)
- nadwyżka z lat ubiegłych pomniejszona o niewykorzystane środki pieniężne, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 8 ustawy o finansach publicznych	-	-	-
- niewykorzystane środki pieniężne, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 8 ustawy o finansach publicznych	2 736 644,17	4 432 214,17	
- wolne środki, o których mowa w art. 217 ust. 1 pkt 6 ustawy o finansach publicznych	1 630 166,80	2 998 811,80	
D2. Rozchody ogółem	548 611,02	548 611,02	100,00
z tego:			
D21. spłata kredytów i pożyczek	548 611,02	548 611,02	100,00
D.25. inne cele	-	-	-

Wynik finansowy budżetu za 2022 rok stanowi nadwyżka budżetowa w wysokości **3 431 506,59 zł.**

Wykonanie dochodów budżetowych według działów przedstawia tabela nr 5.

Tabela 5. Wykonanie dochodów budżetowych według działów.

Dział	Nazwa działu	Plan	Wykonanie	Wskaźnik (%)
010	Rolnictwo i łowiectwo	406 141,32	356 119,24	87,68
020	Leśnictwo	343 682,87	213 329,04	62,07
600	Transport i łączność	2 779 833,18	3 152 867,17	113,42
700	Gospodarka mieszkaniowa	538 200,00	307 141,36	57,07
710	Działalność usługowa	5 000,00	3 685,71	73,71
720	Informatyka	462 500,00	461 575,95	99,80
750	Administracja publiczna	210 182,84	189 904,50	90,35
751	Urzędy naczelných organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	1 028,00	1 028,00	100,00
754	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	3 425,40	3 163,40	92,35
756	Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nie posiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	15 809 617,71	15 501 113,33	98,05
758	Różne rozliczenia	10 923 504,78	8 025 914,37	73,47
801	Oświata i wychowanie	143 152,37	139 536,36	97,47
851	Ochrona zdrowia	63,00	63,00	100,00
852	Pomoc społeczna	647 907,98	623 413,72	96,22
853	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	4 059 296,00	3 818 732,94	94,07
854	Edukacyjna opieka wychowawcza	13 000,00	7 839,03	60,30
855	Rodzina	3 483 040,00	3 459 821,90	99,33
900	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	801 198,90	793 114,31	98,99
921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	170 283,91	131 602,14	77,28
	Razem:	40 801 058,26	37 189 965,47	91,15

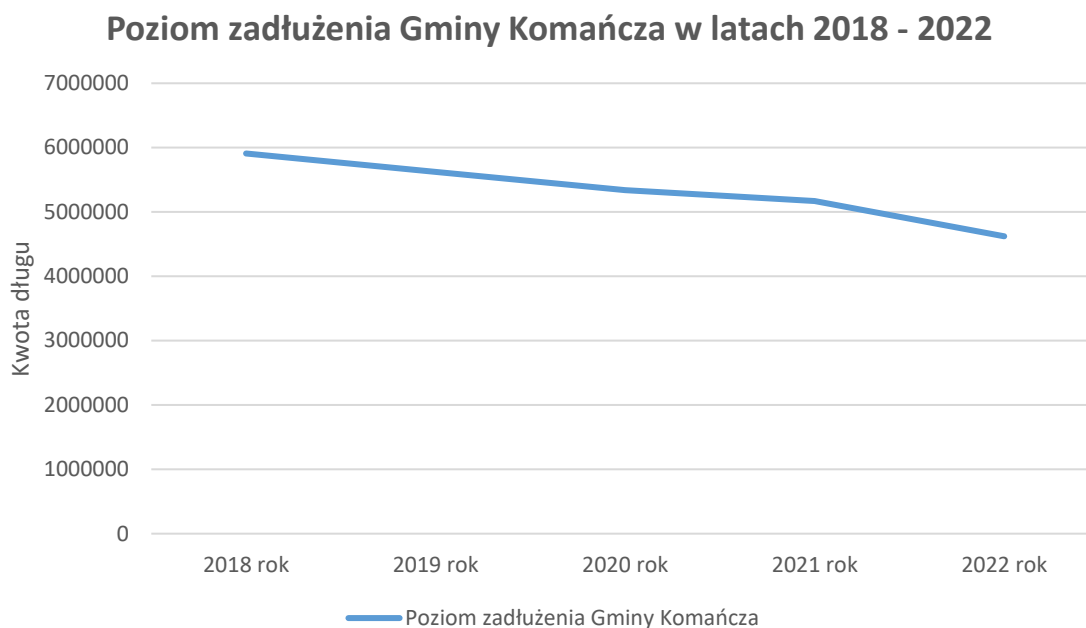
Wykonanie wydatków budżetowych według działów przedstawia tabela nr 6.

Tabela 6. Wykonanie wydatków budżetowych według działów.

Dział	Nazwa działu	Plan	Wykonanie	Wskaźnik (%)
010	Rolnictwo i łowiectwo	3 561 041,68	1 079 678,70	30,32
020	Leśnictwo	15 682,87	12 682,87	80,87
600	Transport i łączność	8 114 734,68	4 362 402,30	53,76
700	Gospodarka mieszkaniowa	1 958 067,80	1 047 562,85	53,50
710	Działalność usługowa	103 554,00	90 221,53	87,13
720	Informatyka	462 500,00	461 575,95	99,80
750	Administracja publiczna	5 621 353,35	4 395 469,67	78,19
751	Urzędy naczelných organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	1 028,00	1 028,00	100,00
754	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	509 525,40	307 509,68	60,35
757	Obsługa długu publicznego	332 193,52	329 939,50	99,32
758	Różne rozliczenia	90 000,00	0,00	-
801	Oświata i wychowanie	10 715 302,12	9 915 045,02	92,53
851	Ochrona zdrowia	228 871,89	77 497,77	33,86
852	Pomoc społeczna	1 424 011,07	1 337 158,53	93,90
853	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	4 059 296,00	3 807 222,80	93,79
854	Edukacyjna opieka wychowawcza	18 000,00	9 798,79	54,44
855	Rodzina	3 528 780,55	3 490 385,42	98,91
900	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	2 305 663,98	1 668 057,01	72,35
921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	1 481 919,99	1 316 003,08	88,80
926	Kultura fizyczna	87 731,31	49 219,41	56,10
Razem:		44 619 258,21	33 758 458,88	75,66

Zadłużenie Gminy na dzień 31.12.2022 r. wyniosło **4 621 800,00 zł** na co składały się: kredyt skonsolidowany zaciągnięty w Getin Noble Bank w 2013 r. oraz pożyczka konsolidacyjna zaciągnięta w Simens w 2016 r. W 2021 r. podjęto decyzję o skonsolidowaniu zaciągniętych w/w zobowiązań w Banku Spółdzielczym Sztum celem ustrukturyzowaniu zadłużenia i obniżenia kosztów obsługi długu.

Poziom zadłużenia Gminy Komańcza w latach 2018 - 2022 prezentuje poniższy wykres (Wyk. 8).

Wykres 8. Poziom zadłużenia Gminy Komańcza w latach 2018 – 2022.

6. Realizacja Funduszu Sołeckiego

Mieszkańcy sołectw mają do swojej dyspozycji fundusze sołeckie. Szczegółowy podział środków funduszu sołeckiego Gminy Komańcza w 2022 roku przedstawia tabela nr 7.

Tabela 7. Podział środków funduszu sołeckiego Gminy Komańcza w 2022 roku.

Lp.	Nazwa zadania	Plan	Wykonanie
Sołectwo Czystogarb			
1.	Remont dróg	3 000,00	3 000,00
2.	Utrzymanie terenów zielonych i rekreacyjnych oraz sprzętu w Czystogarb wieś	3 181,08	3 181,08
3.	Remont klubu Czystogarb wieś	10 000,00	10 000,00
4.	Utrzymanie terenów rekreacyjnych wraz z infrastrukturą i sprzętem w Czystogarb Osiedle	5 000,00	5 000,00
5.	Remont klubu Czystogarb Osiedle	1 181,07	979,68
Razem:		22 362,15	22 160,76
Sołectwo Dołżyca			
1.	Utrzymanie porządku i estetyki we wsi (koszenie)	4 500,00	4 500,00
2.	Poprawienie i budowa dróg	9 565,75	9 565,75
Razem:		14 065,75	14 065,75
Sołectwo Komańcza			
1.	Wykaszenie placów i poboczy dróg gminnych	5 000,00	5 000,00
2.	Remont i modernizacja dróg gminnych	42 680,50	42 680,50
Razem:		47 680,50	47 680,50

Lp.	Nazwa zadania	Plan	Wykonanie
Sołectwo Nowy Łupków			
1.	Zorganizowanie „Dnia Kobiet”	1 500,00	1 499,68
2.	Organizacja dorocznej imprezy plenerowej „Dni Łupkowska 2022”	7 500,00	7 400,37
3.	Utrzymanie terenów zielonych oraz konserwacja sprzętu	6 500,00	6 500,00
4.	Koszenie poboczy wzdłuż drogi gminnej	2 500,00	2 499,99
5.	Dokończenie miejsca postojowego oraz czyszczenie rowów	10 036,13	10 030,00
Razem:		28 036,13	27 930,04
Sołectwo Mików			
1.	Remont i modernizacja dróg gminnych	10 000,00	10 000,00
2.	Wykaszenie placu zabaw	1 967,81	1 967,81
Razem:		11 967,81	11 967,81
Sołectwo Radoszyce			
1.	Koszenie stadionu i placu zabaw w Radoszycach	2 300,00	2 299,98
2.	Zakup paliwa i wymiana filtra w traktorku oraz zakup oleju	700,00	699,63
3.	Remont dróg w miejscowości Radoszyce	16 358,28	16 357,82
Razem:		19 358,28	19 357,43
Sołectwo Rzepedź			
1.	Koszenie poboczy i placu przy klubie	4 000,00	4 000,00
2.	Utrzymanie dróg w sołectwie	2 170,14	2 170,14
3.	Dofinansowanie do remontu dróg	15 000,00	15 000,00
Razem:		21 170,14	21 170,14
Sołectwo Rzepedź nad Osławicą			
1.	Utrzymanie czystości i porządku, urządzenie i pielęgnacja terenów zielonych, zakup materiałów i narzędzi do wykonywania zadań	16 000,00	13 962,53
2.	Dofinansowanie imprezy plenerowej organizowanej przez Rzepedzki Ośrodek Kultury (800,00 zł). Zakup materiałów i artykułów związanych z działalnością Biblioteki Publicznej w Rzepedzi (600,00 zł)	1 400,00	1 400,00
3.	Zakup materiałów i artykułów związanych z działalnością OSP Rzepedź	1 200,00	790,00
4.	Organizacja spotkań i konkursów dla dzieci i młodzieży z Sołectwa Rzepedź nad Osławicą, zakup nagród, dyplomów i artykułów	1 000,00	987,29
5.	Budowa oświetlenia boisk pod Olszynką, zagospodarowanie terenu w kompleksie rekreacyjno-sportowym, wydatki na bieżące utrzymanie obiektów gminnych na terenie sołectwa Rzepedź nad Osławicą	28 080,50	28 080,50
Razem:		47 680,50	45 220,32
Sołectwo Smolnik			
1.	Wykaszenie placu zabaw i boiska	2 500,00	2 500,00
2.	Remont dróg w miejscowości Smolnik	10 000,00	10 000,00
3.	Remont klubu i zagospodarowanie placu zabaw	4 855,70	4 855,70
Razem:		17 355,70	17 355,70
Sołectwo Szczawne			
1.	Koszenie boiska sportowego oraz placu zabaw w Kulasznie	3 300,00	3 300,00

Lp.	Nazwa zadania	Plan	Wykonanie
2.	Koszenie poboczy przy drogach gminnych	1 100,00	1 100,00
3.	Zakup karuzeli na plac zabaw dla dzieci w Szczawnem	6 000,00	5 990,10
4.	Działania edukacyjno-kulturalne na rzecz mieszkańców, kultywowanie tradycji ludowych, promowanie aktywności sportowej sołectwa	8 800,00	8 800,00
5.	Remont, kopanie rowów, zakup tłucznia i asfaltowanie dróg w sołectwie	17 513,99	17 238,50
Razem:		36 713,99	36 428,60
Sołectwo Turzańsk			
1.	Zakup namiotów 2 szt.	6 880,21	6 880,20
2.	Utrzymanie terenów zielonych, placu zabaw i boisk sportowych	5 600,00	5 352,18
3.	Organizacja pikniku rodzinnego	900,00	898,76
4.	Doposażenie placu zabaw	10 533,50	10 533,50
5.	Zakup do świetlicy podgrzewacza do wody oraz usunięcie awarii	1 500,00	1 361,38
Razem:		25 413,71	25 026,02
Sołectwo Wisłok Wielki			
1.	Wykonanie masztu pod syrenę OSP Wisłok Wielki	2 500,00	2 499,70
2.	Zakup mundurów dla OSP Wisłok Wielki	3 000,00	2 999,99
3.	Bieżące naprawy dróg i czyszczenie rowów	3 025,81	3 025,81
4.	Organizacja pikniku rodzinnego	1 500,00	1 497,57
5.	Utrzymanie czystości i porządku, koszenie terenów zielonych i zakup materiałów	6 000,00	6 000,00
6.	Dofinansowanie do świetlicy wiejskiej, zakup materiałów	4 000,00	3 819,10
Razem:		20 025,81	19 842,17
Sołectwo Wola Michowa			
1.	Wykaszenie poboczy	1 300,00	1 300,00
2.	Wykaszenie placu zabaw	3 000,00	3 000,00
3.	Zakup impregnatu i pomalowanie dachu altanki	2 026,44	2 026,44
4.	Zakup i montaż urządzenia na plac zabaw	8 979,00	8 979,00
Razem:		15 305,44	15 305,44
Sołectwo Wysoczany			
1.	Remonty dróg	12 710,08	11 002,35
2.	Wykaszenie placu zabaw	2 500,00	2 500,00
Razem:		15 210,08	13 502,35
Ogółem:		342 345,99	337 013,03

7. Informacja o stanie mienia komunalnego za okres od 01.01.2022 r. do 31.12.2022 r.

I. Dane dotyczące praw własności

Informacje dotyczące sposobu zagospodarowania nieruchomości stanowiących własność Gminy Komańcza przedstawia tabela nr 8.

Tabela 8. Sposób zagospodarowania nieruchomości będących własnością Gminy Komańcza

Lp.	Miejscowość	Powierzchnia ogółem	Sposób zagospodarowania	Wielkość w ha
1.	Czystogarb	23,6331	Nie podlegające rozdysponowaniu	18,3749
			Będące w użyczeniu	0,8700
			Będące w posiadaniu	0,3900
			Będące w dzierżawie	3,4142
			Do zagospodarowania	0,5840
2.	Dołżyca	10,3519	Nie podlegające rozdysponowaniu	9,6657
			Będące w użytkowaniu wieczystym	0,0600
			Do zagospodarowania	0,6262
3.	Jawornik	165,5803	Nie podlegające rozdysponowaniu	2,1012
			Będące w użyczeniu	0,2364
			Będące w dzierżawie	126,7972
			Do zagospodarowania	36,4455
4.	Komańcza	36,4012	Nie podlegające rozdysponowaniu	27,9165
			Będące w użytkowaniu wieczystym	0,7876
			Będące w użyczeniu	0,8900
			Będące w dzierżawie	5,6841
			Do zagospodarowania	1,1230
5.	Kulaszne	28,1104	Nie podlegające rozdysponowaniu	20,1079
			Będące w użytkowaniu wieczystym	2,6011
			Będące w dzierżawie	3,5115
			Do zagospodarowania	1,8899
6.	Nowy Łupków	25,5716	Nie podlegające rozdysponowaniu	16,9990
			Będące w użytkowaniu wieczystym	1,0309
			Będące w użyczeniu	0,6900
			Będące w dzierżawie	5,4379
			Do zagospodarowania	1,4138
7.	Mików	0,3757	Nie podlegające rozdysponowaniu	0,3757
8.	Moszczaniec	2,4440	Do zagospodarowania	2,4440
9.	Osławica	4,1148	Nie podlegające rozdysponowaniu	3,8290
			Będące w dzierżawie	0,0088
			Do zagospodarowania	0,2770
10.	Prefuki	0,4189	Będące w użyczeniu	0,0600
			Do zagospodarowania	0,3589
11.	Radoszyce	47,7628	Nie podlegające rozdysponowaniu	23,9011
			Będące w użyczeniu	0,0157
			Będące w dzierżawie	20,1548
			Do zagospodarowania	3,6912

Lp.	Miejscowość	Powierzchnia ogółem	Sposób zagospodarowania	Wielkość w ha
12.	Rzepedź	30,1906	Nie podlegające rozdysponowaniu	15,9534
			Będące w użytkowaniu wieczystym	1,0315
			Będące w użyczeniu	0,3700
			Będące w dzierżawie	0,9507
			Do zagospodarowania	11,8850
13.	Smolnik	27,7919	Nie podlegające rozdysponowaniu	21,3313
			Będące w użyczeniu	0,8300
			Będące w dzierżawie	0,1021
			Do zagospodarowania	5,5285
14.	Szczawne	18,5512	Nie podlegające rozdysponowaniu	5,0418
			Będące w użytkowaniu wieczystym	8,5435
			Będące w użyczeniu	1,0300
			Będące w dzierżawie	0,5871
			Do zagospodarowania	3,3488
15.	Turzańsk	196,0381	Nie podlegające rozdysponowaniu	23,9746
			Będące w dzierżawie	81,7603
			Do zagospodarowania	90,3032
16.	Wiśtok Wielki	31,0842	Nie podlegające rozdysponowaniu	24,5100
			Będące w użytkowaniu wieczystym	0,2000
			Będące w użyczeniu	3,6500
			Będące w dzierżawie	1,6371
			Do zagospodarowania	1,0871
17.	Wola Michowa	5,2444	Nie podlegające rozdysponowaniu	4,4799
			Będące w dzierżawie	0,2500
			Do zagospodarowania	0,5145
18.	Wysoczany	13,1737	Nie podlegające rozdysponowaniu	10,4680
			Będące w użyczeniu	0,1300
			Będące w dzierżawie	2,0673
			Do zagospodarowania	0,5084
19.	Zubeńsko	1,9121	Będące w użyczeniu	0,2000
			Będące w dzierżawie	0,8015
			Do zagospodarowania	0,9106
Ogółem:		668,7509	Nie podlegające rozdysponowaniu	229,0300
			Będące w użytkowaniu wieczystym	14,2546
			Będące w użyczeniu	8,9721
			Będące w posiadaniu	0,3900
			Będące w dzierżawie	253,1646
			Do zagospodarowania	162,9396

II. Dane dotyczące innych niż własność praw majątkowych, w tym w szczególności o ograniczonych prawach rzeczowych, użytkowaniu wieczystym, wierzytelnościach, udziałach w spółkach, akcjach

1. Udziały

Gmina Komańcza posiada 13896 udziałów po 100,00 zł za udział w Gminnym Przedsiębiorstwie Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Szczawnem (100%) na co składają się m.in. nieruchomości znajdujące się w Szczawnem (warsztaty) i w Radoszycach (wysypisko), środki trwałe.

2. Użytkowanie wieczyste

Informację o nabyciu przez gminę prawa użytkowania wieczystego nieruchomości przedstawia tabela nr 9.

Tabela 9. Wykaz nieruchomości z nabytym prawem użytkowania wieczystego.

Lp.	Miejscowość	Nr działki	Powierzchnia	Rodzaj zabudowy	Sposób nabycia
1.	Komańcza	504/5	0,0332	niezabudowana	odpłatnie od PKP Kraków
2.	Komańcza	191	0,1193	zabudowana drogą utwardzoną żwirem	nieodpłatnie od PKP Kraków
3.	Komańcza	192	0,0587	niezabudowana	nieodpłatnie od PKP Kraków
4.	Nowy Łupków	20/10	0,6413	zabudowana przystankiem osobowym PKP	nieodpłatnie od PKP Kraków
5.	Nowy Łupków	20/5	0,0405	zabudowana drogą utwardzoną płytami betonowymi	nieodpłatnie od PKP Kraków
6.	Nowy Łupków	20/7	0,8502	niezabudowana	nieodpłatnie od PKP Kraków
7.	Nowy Łupków	20/8	0,5706	zabudowana drogą częściowo utwardzoną żwirem i asfaltem	nieodpłatnie od PKP Kraków
8.	Rzepedź	159/12	0,1885	niezabudowana	odpłatnie od Nowy Styl Sp. z o.o.
9.	Rzepedź	159/14	0,2684	niezabudowana	odpłatnie od Nowy Styl Sp. z o.o.
10.	Rzepedź	159/16	3,5878	niezabudowana	odpłatnie od Nowy Styl Sp. z o.o.
11.	Rzepedź	165/20	0,0034	niezabudowana	odpłatnie od Nowy Styl Sp. z o.o.
12.	Rzepedź	165/21	0,0151	niezabudowana	odpłatnie od Nowy Styl Sp. z o.o.
13.	Rzepedź	165/47	0,1654	zabudowana budynkiem kina	odpłatnie od Nowy Styl Sp. z o.o.
14.	Rzepedź	165/26	0,1401	zabudowana amfiteatrem z zapleczem i sanitariatami	odpłatnie od Nowy Styl Sp. z o.o.
15.	Rzepedź	165/27	0,0146	zabudowana utwardzoną drogą	odpłatnie od Nowy Styl Sp. z o.o.

Lp.	Miejscowość	Nr działki	Powierzchnia	Rodzaj zabudowy	Sposób nabycia
16.	Rzepedź	165/36	0,0544	częściowo zabudowana parkingiem i placem zabaw	odpłatnie od Nowy Styl Sp. z o.o.
Razem:			6,7515		

III. Dane o zmianach w stanie mienia komunalnego w okresie od 01.01.2022 r. do 31.12.2022 r.

Wykaz nabytych nieruchomości w okresie od 01.01.2022 r. do 31.12.2022 r. przedstawia tabela nr 10.

Tabela 10. Wykaz nabytych nieruchomości.

Lp.	Miejscowość	Nr działki	Powierzchnia	Sposób nabycia
1.	Czystogarb	186/4	0,1576	odpłatnie od Spółdzielni Mleczarskiej MLEKOVITA
2.	Komańcza	507/2	0,0395	nieodpłatne przejęcie od województwa podkarpackiego
3.	Komańcza	209/3	0,0662	odpłatnie od Bank Nowy S.A.
4.	Komańcza	209/11	0,0213	odpłatnie od Bank Nowy S.A.
5.	Kulaszne	160/3	0,0066	zamiana z Parafią Rzymskokatolicką w Rzepedzi
6.	Kulaszne	160/5	0,0519	zamiana z Parafią Rzymskokatolicką w Rzepedzi
7.	Nowy Łupków	25/93	0,0085	nieodpłatne przejęcie od Parafii Rzymskokatolickiej w Nowym Łupkowie
8.	Rzepedź	12/1	0,0048	nieodpłatne przejęcie od województwa podkarpackiego
9.	Rzepedź	12/2	0,0571	nieodpłatne przejęcie od województwa podkarpackiego
10.	Smolnik	148/3	0,0481	nieodpłatne przejęcie od Parafii Rzymskokatolickiej w Nowym Łupkowie
11.	Smolnik	149/5	0,0975	nieodpłatne przejęcie od Parafii Rzymskokatolickiej w Nowym Łupkowie
12.	Turzańsk	84/2	0,0292	nabycie od osoby fizycznej
13.	Wysoczany	215/5	0,5738	w drodze komunalizacji
Razem:			1,1621	

Wykaz nieruchomości zbytych w drodze sprzedaży przez Gminę Komańcza w okresie od 01.01.2022 r. do 31.12.2022 r. przedstawia tabela nr 11.

Tabela 11. Wykaz nieruchomości zbytych w drodze sprzedaży.

Lp.	Miejscowość	Nr działki	Powierzchnia	Wartość
1.	Smolnik	279/32	0,0337	6 600,00
2.	Smolnik	340/70	0,0245	4 800,00
3.	Wiśłok Wielki	352/1	0,0260	5 600,00
Razem:			0,0842	17 000,00

W okresie od 01.01.2022 r. do 31.12.2022 r. zbyto w drodze zamiany następujące nieruchomości:

a) w Kulasznm

- działkę gminną nr 264/1 o powierzchni 0,0508 ha za działkę Parafii Rzymskokatolickiej w Rzepedzi nr 160/3 o powierzchni 0,0066 ha i działkę nr 160/5 o powierzchni 0,0519 ha o równowartości zamienianych działek 10 000,00 zł.

Wykaz nieruchomości oddanych w dzierżawę w okresie od 01.01.2022 r. do 31.12.2022 r. przedstawia tabela nr 12.

Tabela 12. Wykaz nieruchomości oddanych w dzierżawę.

Lp.	Miejscowość	Nr działki	Powierzchnia
1.	Czystogarb	171	1,4913
2.	Jawornik	23/1	22,7909
3.	Jawornik	13/3, 25/1, 31/1	26,3896
4.	Jawornik	17/4, 17/5	41,7126
5.	Jawornik	17/8, 17/9, 17/10	35,9041
6.	Komańcza	353/4	1,5064
7.	Komańcza	64/23	0,0346
8.	Komańcza	138/17, 138/20	0,0287
9.	Komańcza	138/20	0,0150
10.	Komańcza	64/24	0,0051
11.	Komańcza	64/14	0,0239
12.	Komańcza	64/16	0,0256
13.	Nowy Łupków	26/4	0,0932
14.	Nowy Łupków	25/61	0,0016
15.	Radoszyce	415/5, 415/6, 415/8	11,7753
16.	Radoszyce	40/2	1,4282
17.	Rzepedź	158/11	0,0717
18.	Rzepedź	158/8	0,0552
19.	Rzepedź	158/9	0,0563
20.	Rzepedź	158/4	0,0390
21.	Rzepedź	169/11	0,0183
22.	Rzepedź	169/8, 169/43	0,0412
23.	Rzepedź	158/5	0,0351
24.	Rzepedź	158/10	0,0840
25.	Rzepedź	156/10	0,0478
26.	Rzepedź	169/22	0,0015
27.	Rzepedź	169/40	0,0258
28.	Rzepedź	169/6, 169/49	0,0020
29.	Rzepedź	158/7	0,0546
30.	Szczawne	87/2	0,0408
31.	Szczawne	95/20	0,0160
32.	Turzańsk	61	1,1532
33.	Turzańsk	216, 217, 220, 221/1, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230,	65,9840

Lp.	Miejscowość	Nr działki	Powierzchnia
		231, 232, 234, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 244, 245, 408/8, 135/2, 345	
34.	Turzańsk	110/3, 110/8	0,6528
35.	Wisłok Wielki	155/7	0,4112
36.	Wola Michowa	59/13	0,2500
37.	Wysoczany	102/2	1,9756
Razem:			214,2422

Ponadto w 2022 roku przeprowadzono 9 postępowań w sprawach o podział działek gminnych oraz wydano 7 postanowień opiniujących podział działek.

IV. Dane o dochodach uzyskanych z tytułu wykonywania prawa własności i innych praw majątkowych oraz z wykonywania posiadania od 01.01.2022 r. do 31.12.2022 r.

1. Dochody bieżące:

a) z tytułu opłat za użytkowanie wieczyste i użytkowanie	3 837,64 zł
b) z tytułu opłat za najem lokali użytkowych i mieszkalnych oraz z tytułu dzierżawy gruntów	274 829,37 zł
c) z tytułu udostępnienia działek pod urządzenia telekomunikacyjne	525,54 zł
Razem:	279 192,55 zł

2. Dochody majątkowe:

a) z tytułu sprzedaży nieruchomości i ruchomości	26 830,00 zł
b) z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego nieruchomości w prawo własności nieruchomości	761,19 zł
c) z tytułu sprzedaży drewna	173 317,07 zł
Razem:	200 908,26 zł
Ogółem:	480 100,81 zł

8. Informacja o realizacji polityk, programów i strategii

8.1 Program ochrony środowiska

Gmina Komańcza jest w trakcie przygotowań zmierzających do uchwalenia aktualnego „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Komańcza”. Program będzie realizował cele polityki ochrony środowiska zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska na obszarze Gminy do 2027 r. , określając strategię ochrony, racjonalnego wykorzystania

zasobów i poprawy standardów jakości środowiska gminy, w tym cele ekologiczne, kierunki działań strategicznych w zakresie ochrony i poprawy stanu środowiska oraz racjonalnego wykorzystania jego zasobów, jak również priorytetów inwestycyjnych i pozainwestycyjnych oraz narzędzia i instrumenty realizacyjne.

W 2022 roku w ramach ochrony środowiska przeprowadzono coroczne akcje:

– **Dofinansowania do budowy przydomowej oczyszczalni ścieków dla mieszkańców.**

Środki własne przeznaczone na ten cel to **20 000,00 zł**. W ramach zadania została przyznana dotacja dla dwóch osób w łącznej kwocie **6 000,00 zł**.

– **Dofinansowania do zakupu kompostowników dla mieszkańców.**

Środki własne przeznaczone na ten cel to **2 000,00 zł**. W ramach zadania została przyznana dotacja dla dwóch osób w łącznej kwocie **300,00 zł**.

Ponadto w 2022 roku zrealizowano zadanie dotyczące usuwania folii rolniczych z terenu Gminy Komańcza. Zebrano łącznie 17,95 mg folii rolniczej od 24 rolników. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska w Rzeszowie przyznał dotację w kwocie **8 000,00 zł**. Koszt własny gminy to **3 039,25 zł**. Całkowity koszt zrealizowanego zadania wyniósł **11 039,25 zł**.

8.2 Program usuwania wyrobów zawierających azbest

Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Komańcza został podjęty Uchwałą Nr XLVII/199/2013 Rady Gminy Komańcza z dnia 20 grudnia 2013 r.

Głównym celem programu jest podniesienie jakości życia mieszkańców gminy. W ww. programie podtrzymuje się cele zapisane w „Programie oczyszczania kraju z wyrobów zawierających azbest” i są one następujące:

- usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest z terenu gminy;
- minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych powodowanych kontaktem z włókna azbestu;
- likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.

W roku 2022 zostało zrealizowane zadanie pn.: „Usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Komańcza”. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska w Rzeszowie przyznał dotację w wysokości **6 000,00 zł**. Koszt własny gminy to **6 393,86 zł**. Całkowity koszt zrealizowanego zadania wyniósł **12 393,86 zł**.

Ilość zebranego azbestu w latach 2015 – 2022 pokazuje tabela nr 13.

Tabela 13. Ilość zebranego azbestu w latach 2015 – 2022.

Ilość w tonach	Rok							
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
	70,00	42,36	31,73	0,00	55,06	15,72	17,60	23,42

8.3 Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt

Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Komańcza na 2022 rok został podjęty Uchwałą Nr XLI/334/2022 Rady Gminy Komańcza z dnia 30 marca 2022 roku. Celem programu jest ograniczenie ilości bezdomnych zwierząt domowych w szczególności psów i kotów oraz zapewnienie opieki zwierzętom bezdomnym.

Program reguluje w szczególności:

- zapewnienie opieki bezdomnym zwierzętom;
- opiekę nad wolnożyjącymi kotami, w tym ich dokarmianie i kontrolowanie ich populacji;
- odławianie bezdomnych zwierząt;
- usypianie ślepych miotów;
- wskazanie gospodarstwa rolnego w celu zapewnienia miejsca dla zwierząt gospodarskich;
- zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadku zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt.

Środki przeznaczone na ten cel w wysokości **10 200,00 zł** wydatkowano na:

- opłatę zapewnienia miejsca w schronisku - **6 150,00 zł**
- dokarmianie bezdomnych kotów i psów - **202,88 zł.**

8.4 Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Program został przyjęty Uchwałą Nr XLI/329/2022 Rady Gminy Komańcza w dniu 30 marca 2022 roku. Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi do zadań własnych gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych. Na realizację zadań przeznaczone są środki uzyskiwane z tytułu wydawanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, które nie mogą być przeznaczone na inne cele. Oznacza to, że kwota środków finansowych niewykorzystanych w danym roku budżetowym, powinna zwiększyć pulę środków przeznaczonych w następnym roku na realizację gminnych programów.

Program przeciwdziałania alkoholizmowi został opracowany zgodnie z obligatoryjnymi zadaniami oraz potrzebami występującymi na terenie Gminy Komańcza.

W 2022 roku złożono do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych 5 wniosków o podjęcie działań względem osób nadużywających alkoholu. Komisja odbyła 8 posiedzeń, w ramach których przeprowadziła 48 rozmowy

motywacyjno – informacyjne z osobami nadużywającymi alkoholu oraz z członkami ich rodzin. Wystosowano 6 wniosków do Sądu Rejonowego w Sanoku o zobowiązanie poddaniu się leczeniu odwykowemu oraz 3 wnioski do Prokuratury Rejonowej w Sanoku.

W 2022 roku zrealizowano następujące zadania:

1. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych i rekreacyjnych, wyróżnienia. Realizację powyższych działań przedstawia tabela nr 14.

Tabela 14. Działalność informacyjna i edukacyjna w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych.

Lp.	Wnioskodawca	Założenia	Kwota wydatkowana
1.	Gminny Ośrodek Kultury w Komańczy	„Wspólnie dla środowiska, wspólnie dla Komańczy! – czyli działania proekologiczne w walce z uzależnieniami wśród młodzieży”: - zakup i posadzenie 30 drzewek lip jako forma spędzenia wolnego czasu dla młodzieży z Gminy Komańcza. Współpraca z grupą AA „Ostoja” działającego przy ZK w Nowym Łupkowie, wygłoszenie świadectwa przez uczestników jako ostrzeżenie dla młodzieży	12 997,79
2.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Komańczy	Zatrudnienie psychologa. Świadczenie poradnictwa psychologicznego nieodpłatnie dla mieszkańców Gminy Komańcza	9 000,00
3.	Szkoła Podstawowa w Komańczy	Sekcja Karate: - organizacja zajęć sekcji karate dla dzieci z terenu Gminy Komańcza formą spędzenia wolnego czasu	13 500,00
4.	Koło Gospodyń Wiejskich w Czystogarbie	Integracja lokalnej społeczności. Muzyczny piknik rodzinny: - degustacja potraw i ciast przygotowanych przez KGW (zakup produktów spożywczych do przygotowania potraw); - gry i zabawy dla dzieci z nagrodami (zakup nagród i gadżetów pamiątkowych) - ognisko dla uczestników	3 000,00
5.	Koło PZW „Pstrąg” w Szczawnem	Zawody wędkarskie spławikowo-gruntowe z okazji Dnia Dziecka. Gminne Wędkarskie Zawody Rodzinne Wójta Gminy Komańcza. Zakup pucharów, medali, dyplomów, nagród rzeczowych, obsługa gastronomiczna	1 991,55
6.	Inne działania związane z zapobieganiem alkoholizmowi i narkomanii		5 390,47
RAZEM:			45 879,81

2. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej a w szczególności ochrony przed przemocą rodzinie. Realizację powyższych działań przedstawia tabela nr 15.

Tabela 15. Udzielanie pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.

Lp.	Działanie	Kwota wydatkowana
1.	Wynagrodzenie dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	5 074,58
2.	Nagrody rzeczowe dla najzdolniejszych uczniów posiadających średnią od 5,0 wzwyż, kończących edukację w szkołach podstawowych na terenie Gminy Komańcza z rodzin zagrożonych patologią społeczną	4 416,70
RAZEM:		9 491,28

8.5 Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii

Uchwałą Nr XLI/329/2022 Rady Gminy Komańcza z dnia 30 marca 2022 roku przyjęty został Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na terenie Gminy Komańcza na 2022 rok. Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii został opracowany w oparciu o ustawę z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii, z której między innymi wynika, że przeciwdziałanie narkomanii realizuje się przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, gospodarczej, oświatowo-wychowawczej i zdrowotnej, a w szczególności:

- działalność wychowawcza, edukacyjna, informacyjna i zapobiegawcza;
- leczenie rehabilitacyjne i reintegracyjne osób uzależnionych;
- ograniczanie szkód zdrowotnych.

Podstawę do działań w zakresie przeciwdziałania narkomanii stanowi Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii opracowany przez krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii.

Informację o wielkości wydatkowanych środków w ramach programu w 2022 roku przedstawia tabela nr 16.

Tabela 16. Wydatki poniesione na przeciwdziałanie narkomanii w 2022 roku.

Lp.	Wnioskodawca	Kwota wydatkowana
1.	Szkoła Podstawowa w Komańczy	346,59
2.	Publiczna Szkoła Podstawowa w Nowym Łupkowie	1 000,00
3.	Publiczna Szkoła Podstawowa w Wiśłoku Wielkim	717,09
Razem:		2 063,68

8.6 Program współpracy z organizacjami pozarządowymi

Uchwałą Nr XXXVII/296/2021 Rady Gminy Komańcza z dnia 30 listopada 2021 roku został przyjęty Program współpracy Gminy Komańcza z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o pożytku publicznym i wolontariacie na 2022 rok.

Głównym celem programu jest umacnianie partnerskiej współpracy z organizacjami pozarządowymi w prowadzeniu działań zmierzających do rozwoju Gminy i poprawy jakości życia jej mieszkańców.

Informację o przeznaczeniu środków finansowych w ramach programu w 2022 roku przedstawia tabela nr 17.

Tabela 17. Zadania publiczne zrealizowane w ramach programu współpracy z organizacjami pozarządowymi w 2022 roku.

Lp.	Nazwa Beneficjenta	Rodzaj zadania publicznego	Tytuł zadania publicznego	Kwota wykorzystanej dotacji
1.	Fundacja Ramię w Ramię	Wspieranie i upowszechnienie kultury fizycznej i sportu	Zajęcia i zawody sportowe dla dzieci i dorosłych w gminie Komańcza	6 000,00
2.	Fundacja Ramię w Ramię	Kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego	Polska historia – siła dziedzictwa – konkurs historyczny dla młodzieży szkolnej	3 500,00
3.	Stowarzyszenie Społeczno-kulturalne na rzecz wsi: Szczawne-Kulaszne	Działalność na rzecz rodziny, osób w wieku emerytalnym	Spotkanie seniorów	1 000,00
4.	Stowarzyszenie Sportowo-Rekreacyjne Żbik Komańcza	Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej i sportu	Na sportowo w Gminie Komańcza	7 000,00
Razem:				17 500,00

8.7 Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych

Opracowanie i realizacja strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki, problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka, należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych to długoterminowa i perspektywiczna koncepcja polityki społecznej, mająca na celu objęcie wsparciem osób zagrożonych lub dotkniętych wykluczeniem społecznym oraz stworzenie optymalnych warunków funkcjonowania społeczności lokalnej. Głównym założeniem strategii jest wyrównywanie szans społecznych mieszkańców gminy dzięki efektywnej współpracy

wszystkich partnerów w obszarze polityki społecznej. Pomoc społeczna uzupełnia założenia inne części systemów zabezpieczenia społecznego. Rozwiązywanie problemów społecznych jest procesem długofalowym, a wytyczanie kierunków strategicznych oparte zostało na wnikliwej diagnozie problemów społecznych występujących na terenie Gminy Komańcza. Nie są one wyjątkowe, ponieważ występują w skali całego kraju. Pomoc społeczna nie koncentruje się jedynie na udzielaniu wsparcia materialnego. Nastawia się na wzmocnienie i aktywizację w rozwiązywaniu problemów osób i rodzin poprzez prowadzenie pracy socjalnej. Ścisłe współdziałanie ze wszystkimi podmiotami działającymi na terenie gminy oraz angażowanie środowiska lokalnego w rozwiązywanie problemów wzmacnia efektywność prowadzonej pracy socjalnej. Współdziałanie wszystkich podmiotów powołanych do rozwiązywania problemów społecznych i przeciwdziałania ich powstawaniu, sprzyja tworzeniu lokalnych koalicji, budowaniu systemów wsparcia, zwiększeniu skuteczności udzielanej pomocy i pełniejszemu zaspokajaniu potrzeb społecznych.

Strategia jest dokumentem, do którego powinno się odwoływać planując wydatkowanie środków finansowych na cele społeczne. Strategia, jako jedno z podstawowych narzędzi realizacji polityki społecznej, jest instrumentem wspomagania decyzji służących tworzeniu bieżących i perspektywicznych programów pomocy społecznej. Umożliwia ona podejmowanie działań zarówno w najbliższym okresie jak i w odległej perspektywie, w związku z czym może podlegać zmianom w zależności od pojawienia się nowych problemów i zadań.

W 2022 roku Gmina Komańcza nie posiadała aktualnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Poprzedni taki dokument obejmował planowe działania do roku 2021. Obecnie trwają prace nad przygotowaniem strategii na kolejne lata.

8.8 Strategia Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie został opracowany na lata 2022 – 2026 i zatwierdzony Uchwałą Nr XLIII/349/2022 Rady Gminy Komańcza w dniu 30 maja 2022 roku. We wprowadzeniu dokument ten zawiera rozważania teoretyczne opisujące zjawisko przemocy, jej ujęcia definicyjne, rodzaje i formy w jakich jest przejawiana, a także po krótko opisujące skutki jej stosowania. Następnie została przedstawiona skala zjawiska przemocy w rodzinie w oparciu o dane ogólnokrajowe. W kolejnym punkcie wymieniono założenia ustawowe, które uwzględniono w pracach nad tworzeniem programu, a także adresatów planowanych działań.

Dalsza część omawianego dokumentu poświęcona jest diagnozie zjawiska przemocy w rodzinie na podstawie wyników badań ankietowych przeprowadzonych wśród mieszkańców gminy (zarówno dorosłych jak i osób niepełnoletnich), a także danych demograficznych i krótkiego opisu charakterystyki gminy.

Kolejny punkt programu przedstawia podmioty działające w gminie na rzecz wsparcia osób doświadczających przemocy, wraz z opisem zakresu działania tych

podmiotów, a mianowicie: Urzędu Gminy, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, placówek oświatowych. Instytucje lokalne mogą korzystać z szerokiego zakresu pomocy oferowanej przez podmioty spoza gminy, takie jak: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sanoku, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Sanoku, Komenda Powiatowa Policji w Sanoku, Sąd Rejonowy wraz z Zespołem Kuratorskiej Służby Sądowej w Sanoku, Prokuratura Rejonowa, Katolicka Poradnia Specjalistyczna „Nazaret”, Poradnia Leczenia Uzależnień, Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie SOS w Lesku, Dom Dziecka w Sanoku, czy Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Rzeszowie. Dalsza część dokumentu opisuje dane dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie w Gminie Komańcza w latach 2018 – 2020 udostępnione przez miejscowy Posterunek Policji.

Istotnym punktem omawianego dokumentu jest wykaz numerów kontaktowych do lokalnych i ogólnopolskich instytucji i organizacji działających na rzecz wsparcia ofiar i przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W działalności profilaktycznej ważną rolę odgrywa także wpływ związków wyznaniowych i współpracy lokalnych instytucji z agendami różnych Kościołów. Na terenie Gminy Komańcza działają 4 parafie Kościoła rzymskokatolickiego, 1 parafia Kościoła greckokatolickiego i 1 parafia autokefalicznego Kościoła prawosławnego. Prócz działalności Kościoła lokalnego w programie poświęcono uwagę także omówieniu form pomocy oferowanej przez Diecezjalny Referat Duszpasterstwa Rodzin Kurii Biskupiej Archidiecezji Przemyskiej. Wszystkie działania zarówno profilaktyczne jak i wspierające osoby doświadczające przemocy w rodzinie są koordynowane przez Wydział Duszpasterstwa Rodzin Kurii Metropolitalnej w Przemyślu.

W kolejnej części Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie zebrano wyniki badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym, wśród osób mających wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej oraz mieszkańców gminy. Respondenci wypowiedzieli się na temat ich oceny: przyczyn stosowania przemocy, form działań przemocowych, poziomu skuteczności działań profilaktycznych i zaradczych podejmowanych w gminie, stopnia nasilenia zjawiska. Ankietowani podali swoje propozycje działań, które warto byłoby rozważyć celem przeciwdziałania i zniwelowania zjawiska przemocy w rodzinie.

Badania nad przemocą prowadzono również w miejscowych szkołach. Uczniowie w anonimowych ankietach wypowiedzieli się na temat negatywnych zjawisk występujących wśród dzieci i młodzieży, a także na temat przejawów dysfunkcji i patologii w ich rodzinach. W omawianym punkcie programu poza odpowiedziami dzieci i młodzieży szkolnej przedstawiono mocne strony placówek oświatowych, ich zasoby będące instrumentem wspierania dzieci w ich rozwoju ale też zapobiegania przemocy i reagowania na jej przejawy. W kontekście omawianego problemu istotną kwestią jest konieczność zapewnienia bezpieczeństwa dzieciom i ich ochrony przed doświadczaniem przemocy, dlatego szczegółowo omówiono w dokumencie procedurę postępowania w sytuacji konieczności odebrania dziecka z rodziny w razie stwierdzenia bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia. Ma ona zastosowanie w sytuacji, gdy pracownik socjalny podczas pełnienia obowiązków służbowych w środowisku stwierdzi

bezpośrednie zagrożenia zdrowia i życia dziecka, bądź gdy poweźmie informację o możliwym zagrożeniu.

Następny punkt programu poświęcono analizie SWOT. Analiza została przeprowadzona z udziałem przedstawicieli samorządu gminy, a jej przedmiotem stały się obszary zdefiniowane hasłowo: rodzina, dziecko i młodzież, przemoc w rodzinie, zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne, kapitał społeczny i ludzi. W dalszej części dokonano oceny wdrożenia założeń poprzedniego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie. Zwrócono uwagę na trudności w realizacji, na osiągnięcia, a także na zamierzone przedsięwzięcia, których nie udało się zrealizować oraz propozycje działań wartych rozważenia w kontekście planowania kolejnego programu antyprzemocowego.

W oparciu o powyższe dane sformułowano cele działań programowych na lata 2022 – 2026. Jako cel główny programu wyznaczono podejmowanie działań profilaktycznych związanych z problemem przemocy w rodzinie skierowanych do mieszkańców Gminy Komańcza oraz doskonalenie systemu interwencji i wsparcia dla osób zagrożonych bądź uwikłanych w przemoc domową. Osiągnięcie tego celu będzie możliwe poprzez realizację celów szczegółowych i podjęcie działań operacyjnych:

- 1) Ochrona i pomoc osobom i rodzinom doświadczającym przemocy lub zagrożonych przemocą poprzez:
  - a) kontynuowanie działalności zespołu interdyscyplinarnego;
  - b) realizacja procedury „niebieskie karty” przez uprawnione podmioty;
  - c) zapewnianie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom;
  - d) pomoc finansowa i rzeczowa dla rodzin dotkniętych przemocą;
  - e) specjalistyczne poradnictwo dla osób i rodzin dotkniętych przemocą;
  - f) praca socjalna z rodzinami, w których występuje przemoc;
  - g) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
  - h) prowadzenie rozmów i kierowanie sprawców przemocy w rodzinie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych;
  - i) pomoc sprawcom przemocy w powrocie do prawidłowego funkcjonowania po zakończonym procesie działań resocjalizacyjnych i socjoterapeutycznych;
- 2) Prowadzenie na terenie gminy działań profilaktycznych, informacyjnych i edukacyjnych mających na celu eliminowanie zjawiska przemocy w rodzinie poprzez:
  - a) upowszechnianie informacji o instytucjach i organizacjach świadczących pomoc ofiarom agresji i przemocy w rodzinie;
  - b) prowadzenie pogadanek, prelekcji na temat przemocy w rodzinie;
  - c) przeprowadzanie akcji profilaktycznych, organizowanie imprez kulturalnych i sportowych z uwzględnieniem kwestii przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
  - d) wzmacnianie pozytywnego wizerunku rodziny i promowanie potrzeby zachowania odpowiednich relacji wśród jej członków;
  - e) podejmowanie działań zmierzających do rozładowania stresu i agresji w środowisku dzieci i młodzieży poprzez sport i uczestnictwo w kulturze;

- f) podnoszenie świadomości mieszkańców w zakresie problemów uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- 3) Doskonalenie kompetencji kadr samorządowych i organizacji pozarządowych w zakresie profilaktyki i przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez:
  - a) doskonalenie kompetencji zawodowych pracowników pomocy społecznej w zakresie udzielania skutecznego wsparcia osobom i rodzinom dotkniętym i zagrożonym przemocą;
  - b) organizowanie szkoleń i warsztatów dla kadry pedagogicznej na temat problemów przemocy w rodzinie i problemów agresji w środowisku dzieci i młodzieży szkolnej;
  - c) wspieranie organizacji pozarządowych w działaniach nakierowanych na kwestie przeciwdziałania problemom uzależnień i przemocy w rodzinie;
- 4) Współpraca podmiotów na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie gminy poprzez:
  - a) integrowanie działań w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie w gminie poprzez stałą współpracę podmiotów działających na terenie gminy i podmiotów spoza gminy wspierających mieszkańców;
  - b) poszerzanie współpracy podmiotów w zakresie wzmacniania kondycji rodzin zamieszkujących w gminie i eliminowania niekorzystnych zjawisk mających wpływ na komfort i jakość ich życia.

Celami działania Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w 2022 roku były: rozwój profilaktyki jako formy działań zapobiegających zjawisku przemocy w rodzinie, zmiana świadomości społeczeństwa, skuteczna ochrona ofiar przemocy, w tym w szczególności dzieci, stworzenie mechanizmów ułatwiających izolację sprawców od ofiar oraz zmiana postaw osób stosujących przemoc w rodzinie. Działania Zespołu koncentrowały się głównie na niesieniu pomocy osobom uwikłanym w przemoc domową. Zespół spotykał się raz w każdym kwartale 2022 roku.

Do podstawowych zadań zespołu Interdyscyplinarnego należą:

- 1) skoordynowanie wszelkich działań instytucji i organów zaangażowanych w niesienie pomocy osobom krzywdzonym;
- 2) szybkie i skuteczne podejmowanie działań zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa oraz zatrzymania przemocy w rodzinie;
- 3) planowanie i realizacja działań pomocowych;
- 4) zatrzymanie przemocy i niwelowanie jej skutków w rodzinie.

W skład Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Komańcza wchodzi: pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, przedstawiciel Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, funkcjonariusze lokalnej Policji, pracownicy oświaty (pedagog szkolny), przedstawiciele służby zdrowia, kuratorzy sądowi.

Do konkretnych zadań Zespół powołuje grupę roboczą, która pełni funkcję wspierającą i realizuje działania pomocowe wobec indywidualnych przypadków wystąpienia przemocy w rodzinie.

W roku 2022:

- odbyły się 4 posiedzenia Zespołu;
- powołano 6 grup roboczych;
- kontynuowano 1 procedurę z poprzednich okresów;
- liczba osób stosujących przemoc – 6;
- liczba osób doświadczających przemocy – 8;
- zakończono 5 procedur.

Dzięki środkom podjętym przez Zespół udało się zniwelować zjawisko przemocy w rodzinach, a także zapobiec odebraniu dzieci z tychże rodzin. Ponadto zapobieżono umieszczeniu osób doświadczających przemocy w rodzinie w specjalistycznych ośrodkach wsparcia (SOW) lub ośrodkach interwencji kryzysowej (OIK). W 2022 roku dzięki działaniom podjętym przez Zespół oraz grupy robocze nie było potrzeby by skierować osoby stosujące przemoc do udziału w programach psychologiczno-terapeutycznych. Jednocześnie złożono w Prokuraturze Rejonowej 3 zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa z użyciem przemocy w rodzinie. Na terenie GOPS w 2022 roku była dostępna specjalistyczna pomoc psychologiczna. Indywidualne spotkania ze specjalistą odbywały się raz w miesiącu. Każdorazowo z pomocy psychologa korzystało 5 – 6 osób.

W 2022 roku procedurę Niebieskiej Karty wszczynali przedstawiciele następujących instytucji:

- Policja – 4
- GOPS – 1
- Oświata – 0
- Ochrona zdrowia - 0.

Podjęto następujące działania wobec ofiar przemocy:

- 1) wszczęcie procedury Niebieskiej Karty;
- 2) opracowanie indywidualnego planu pomocy rodzinie;
- 3) zgłoszenie podejrzenia popełnienia przestępstwa do Prokuratury, Sądu Rodzinnego (w przypadku przemocy wobec dzieci);
- 4) przekazanie informacji o możliwości skorzystania z pomocy specjalistycznej – prawnej, psychologicznej (pomoc psychologiczna na terenie tutejszego ośrodka);
- 5) udzielenie pomocy socjalnej – wsparcie finansowe, objęcie dzieci dożywianiem w szkole;
- 6) przekazanie informatorów, ulotek z danymi instytucji działających na rzecz osób doświadczających przemocy;
- 7) udzielanie wsparcia poprzez rozmowę, porady indywidualne;
- 8) monitoring sytuacji rodzin, wizyty w miejscu zamieszkania;
- 9) współpraca z instytucjami (Sądy, szkoły, policja);
- 10) praca socjalna;
- 11) informowanie o możliwości skorzystania ze schronienia w SOS SOW Lesku;
- 12) informowanie o prawnych skutkach przemocy i prawach ofiar przemocy.

Podjęto następujące działania wobec osób stosujących przemoc w rodzinie bądź podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie:

- 1) uświadamianie sprawcom, iż przemoc jest przestępstwem;
- 2) informowanie o prawnych skutkach stosowania przemocy wobec członków rodziny;
- 3) zgłaszanie podejrzenia popełnienia przestępstwa do prokuratury;
- 4) informowanie i motywowanie do podjęcia udziału w programach korekcyjno-educacyjnych;
- 5) współpraca z instytucjami działającymi w obszarze interwencji wobec przemocy w rodzinie;
- 6) monitoring sytuacji rodzin.

Podjęto następujące działania wobec świadków przemocy w rodzinie:

- 1) spotkania grupy roboczej ze świadkami przemocy;
- 2) informowanie o obowiązku zgłaszania o kolejnych zdarzeniach przemocowych;
- 3) uświadamianie, że przemoc jest przestępstwem;
- 4) poinformowanie o obowiązku zgłaszania do prokuratury powzięcia informacji o podejrzeniu stosowania przemocy.

Podjęto następujące działania wobec dzieci doświadczających przemocy w rodzinie:

- 1) zgłaszanie do Sądu Rodzinnego informacji o stosowaniu przemocy w rodzinie wobec małoletnich dzieci;
- 2) współpraca i wymiana informacji z pedagogiem szkolnym;
- 3) współpraca z kuratorem;
- 4) praca socjalna z rodzicem niekrzywdzącym;
- 5) zmotywowanie rodzica niekrzywdzącego do wizyty z dziećmi u psychologa dziecięcego;
- 6) monitoring sytuacji dzieci w rodzinie poprzez wizyty w środowisku.

8.9 Program Wspierania Rodziny

W 2022 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizował założenia przyjęte w Gminnym Programie Wspierania Rodziny w Gminie Komańcza na lata 2022-2024, który podjęty został Uchwałą nr XLV/368/2022 Rady Gminy Komańcza w dniu 30 sierpnia 2022 roku. Program został opracowany przy merytorycznym wsparciu Ośrodka Kształcenia Służb Publicznych i Socjalnych – Centrum AV w Częstochowie, na podstawie szczegółowej analizy sytuacji rodziny i dziecka. W programie dokonano diagnozy sytuacji rodziny i dziecka, w szczególności uwzględniając zasoby wspierające rodzinę zarówno na terenie gminy jak i poza nią. Gminny Program Wspierania Rodziny zawiera szczegółowe informacje dotyczące wsparcia udzielonego rodzinom w latach 2018 – 2020 w różnych formach, głównie poprzez wypłatę świadczeń. W dokumencie zostały przedstawione informacje dotyczące realizowanych zadań z zakresu pieczy zastępczej i finansowania pobytu dzieci w niej umieszczonych. Ponadto przeanalizowano zadania asystenta rodziny, przedstawiono zadania ośrodka związane

z Kartą Dużej Rodziny, a także zreferowano założenia ustawy „Za życiem” i zadań GOPS wynikających z tej ustawy.

W dalszej części dokumentu została opisana współpraca z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i sposobach pomocy osobom dotkniętym problemem uzależnienia od alkoholu. Program zawiera też opis placówek oświatowych działających w gminie oraz wykaz obiektów rekreacyjno – sportowych. Na terenie Gminy Komańcza działają podmioty wspierające rodzinę i dzieci, takich jak: Urząd Gminy, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Posterunek Policji w Komańczy, Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Komańczy, punkty apteczne w Komańczy i Rzepedzi, Gminny Ośrodek Kultury w Komańczy, Ośrodek Kultury w Rzepedzi, Ośrodek Kultury w Szczawnem, biblioteki publiczne w Komańczy, Rzepedzi i Szczawnem, kluby wiejskie, Gminny Ludowy Klub Sportowy Drewniarz, Stowarzyszenie 50+ w Komańczy, Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta – Koło w Wisłoku Wielkim, Stowarzyszenie Sportowo – Rekreacyjne „Żbik – Komańcza”, Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Lokalnych w Komańczy „Wilk”, Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Łupkowa i Okolic, Stowarzyszenie Społeczno-Kulturalne na Rzecz Rozwoju Wsi Szczawne – Kulaszne, Stowarzyszenie „Wspólnie dla Turzańska”, OSP w Komańczy, Rzepedzi, Szczawnem, Wisłoku Wielkim i Nowym Łupkowie oraz Koła Gospodyń Wiejskich w Czystogarbnie i Nowym Łupkowie. Ważną rolę w zakresie wsparcia rodzin i dzieci odgrywa Kościół. Na terenie Gminy Komańcza funkcjonują parafie trzech obrządków rzymsko – katolickiego, grecko – katolickiego oraz prawosławnego. Mieszkańcy gminy mogą korzystać ze wsparcia proponowanego przez te trzy wspólnoty wyznaniowe.

W Gminnym Programie Wspierania Rodziny opublikowano listę instytucji i podmiotów, przede wszystkim z powiatu sanockiego, z których pomocy mogą korzystać mieszkańcy gminy. Szczególną uwagę poświęcono inicjatywom i instytucjom działającym na rzecz rodziny, dziecka i małżeństwa jako agendy kościelne. Szeroko opisano działalność Wydziału Duszpasterstwa Rodzin Archidiecezji przemyskiej, a także poradniom życia rodzinnego oferującym pomoc rodzinom, narzeczonym, osobom przeżywającym trudności w małżeństwie, jak również rodzinom borykającym się z trudnościami wychowawczymi.

W dalszej części programu zreferowano przeprowadzone wśród mieszkańców gminy badania ankietowe i ich wyniki. Ankietowani byli pytani o takie zagadnienia jak: problemy i niekorzystne zjawiska mające miejsce w Gminie Komańcza, obszary życia wymagające zintensyfikowania działań pomocowych, jakość oferty edukacyjnej szkół, jakość opieki zdrowotnej na terenie gminy oraz poziom poczucia bezpieczeństwa mieszkańców gminy. Zdaniem ankietowanych najważniejszymi problemami społecznymi w Gminie Komańcza są: alkoholizm, bezrobocie, rozpad rodzin, a także ubóstwo i bezradność opiekuńczo – wychowawczą rodziców. Wśród działań wymienionych jako najważniejsze dla poprawy jakości życia respondenci wskazali: przeciwdziałanie alkoholizmowi, wsparcie osób starszych oraz rodzin wielodzietnych, zapewnienie odpowiedniego poziomu edukacji dzieci i młodzieży, a także przeciwdziałanie ubóstwu

i ograniczanie bezrobocia. W dalszej części ankietowani badani stosunkowo wysoko ocenili jakość oferty oświatowej, kulturalnej, a także funkcjonalność i jakość usług oferowanych w ramach ochrony zdrowia. Należy podkreślić wysoką ocenę poczucia bezpieczeństwa mieszkańców Gminy Komańcza (łącznie 92,5% badanych). Ankietowani w wolnych wnioskach mieli także możliwość podania propozycji działań, które warto podjąć celem poprawy sytuacji dzieci i młodzieży. Wskazano przede wszystkim na konieczność zagospodarowania czasu wolnego dla uczniów, a także na szereg trudności rodzin wynikających ze zjawiska bezrobocia.

O ocenę sytuacji dziecka i rodziny zostali poproszeni także pracownicy placówek oświatowych. Z danych zebranych w czterech placówkach działających w Gminie Komańcza zebrano informacje o zasobach i ofercie szkolnej skierowanej do dzieci i młodzieży, o problemach uczniów – zarówno tych o charakterze szkolnym, jak i będących objawami trudności w rodzinach. Na szczególną uwagę zasługują informacje dotyczące pomocy oferowanej przez placówki oświatowe uczniom ubogim, a także uczniom pochodzącym z rodzin borykających się z trudnościami opiekuńczo – wychowawczymi i dotkniętymi problemem uzależnienia i przemocy.

W dalszej części programu dokonano analizy zasobów i słabych stron oraz szans i zagrożeń w obszarach: rodzina, dziecko i młodzież, zdrowie, uzależnienia i bezpieczeństwo publiczne, kapitał społeczny i ludzki. Kolejnym punktem dokumentu była ocena poprzedniego wdrożonego programu.

Na podstawie danych zgromadzonych dzięki procesowi diagnozy sytuacji rodziny, sformułowano cele Gminnego Programu Wspierania Rodziny. Głównym celem programu jest poprawa kondycji i jakości życia rodzin zamieszkujących w Gminie Komańcza poprzez rozwijanie systemu wsparcia sprzyjającemu prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny. Jako cele szczegółowe zmierzające do realizacji podstawowego założenia wyróżniono:

- 1) Podnoszenie jakości i efektywności usług świadczonych na rzecz wspierania rodziny poprzez:
  - a) monitorowanie warunków życia, potrzeb i dysfunkcji rodzin zamieszkujących w gminie;
  - b) aktywizację zawodową członków rodzin dotkniętych bezrobociem;
  - c) udzielanie wsparcia finansowego rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej oraz w postaci świadczeń rzeczowych;
  - d) zabezpieczenie potrzeb bytowych dzieci z rodzin ubogich oraz zapewnienie im dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego;
  - e) wspieranie rodzin przez asystentów rodziny;
  - f) wspieranie kobiet w ciąży i rodzin ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży powikłanej oraz w sytuacji niepowodzeń położniczych;
  - g) zwiększenie dostępności do poradnictwa specjalistycznego (w tym psychologicznego i prawnego), terapii rodzinnej i mediacji dla członków rodzin wymagających wsparcia;
  - h) wspieranie osób samotnie wychowujących dzieci;
  - i) wspieranie rodzin wielodzietnych;

- j) doskonalenie wiedzy i umiejętności kadr pracujących z rodziną;
- 2) Wspieranie rozwoju dzieci i młodzieży poprzez:
- a) monitorowanie zapotrzebowania na opiekę przedszkolną w gminie oraz opiekę dla dzieci do lat 3;
  - b) wzbogacenie oferty edukacyjno – wychowawczej;
  - c) zapewnienie uczniom z niepełnosprawnościami indywidualnego wsparcia w celu umożliwienia im realizacji prawa do kształcenia;
  - d) realizowanie programów profilaktycznych, wspierających wychowanie dzieci i młodzieży;
  - e) wspieranie uczniów uzdolnionych i utalentowanych;
  - f) realizowanie działań artystyczno – kulturalnych oraz sportowych adresowanych do dzieci i młodzieży;
  - g) realizowanie projektów na rzecz dzieci i młodzieży współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej;
  - h) popularyzowanie idei wolontariatu wśród dzieci i młodzieży, szerzenie wśród nich postaw filantropijnych;
- 3) Promocja rodziny, przeciwdziałanie niekorzystnym zjawiskom zagrażającym jej prawidłowemu funkcjonowaniu poprzez:
- a) promowanie wzoru rodziny prawidłowo wypełniającej swoje funkcje;
  - b) edukowanie rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich;
  - c) wzmacnianie więzi rodzinnych i pokoleniowych m.in. poprzez organizowanie pikników rodzinnych i imprez integracyjnych;
  - d) podejmowanie działań mających na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i zapobieganie jej skutkom oraz działań interwencyjnych;
  - e) podejmowanie na terenie gminy przedsięwzięć o charakterze edukacyjno – informacyjnym na temat uzależnień oraz przestępczości i jej skutków;
  - f) integrowanie działań na rzecz rodziny i dziecka w gminie poprzez współpracę jednostek organizacyjnych gminy, GKRPA, placówek ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych i kościołów;
- 4) Zapewnienie rodzinom i dzieciom bezpieczeństwa zdrowotnego i publicznego poprzez:
- a) promowanie wśród rodzin, dzieci i młodzieży zdrowego stylu życia;
  - b) przeprowadzanie badań stanu zdrowia dzieci i młodzieży;
  - c) organizowanie bezpłatnych badań dla mieszkańców gminy;
  - d) podejmowanie działań edukacyjno-informacyjnych wśród rodziców w celu zapewnienia bezpieczeństwa dzieciom i młodzieży oraz przeciwdziałania patologiom;
  - e) współpracę z policją w zakresie monitorowania i patrolowania obszarów gminy, w których mogą się kumulować zagrożenia mające wpływ na bezpieczeństwo mieszkańców, w tym dzieci i młodzieży;
  - f) rozwijanie i doskonalenie form współpracy z Prokuraturą Rejonową, Sądem Rejonowym, Policją, powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną;

- g) kontynuowanie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

9. Realizacja uchwał Rady Gminy Komańcza

Stosownie do art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym Wójt jest organem wykonawczym do którego zadań należy m.in. wykonywanie Uchwał Rady Gminy.

Realizując obowiązki nałożone przepisami ustawy samorządowej Wójt przy pomocy Urzędu Gminy realizował uchwały podjęte przez Radę Gminy w 2022 roku w sposób określony uchwałami.

Podjęte przez Radę Gminy uchwały Wójt zgodnie z art. 90 ust. 1 i 2 ustawy o samorządzie gminnym przekazał w nieprzekraczanym terminie 7 dni do organów nadzoru jakimi są w zakresie zgodności z prawem – Wojewoda Podkarpacki, a w zakresie spraw finansowych – Regionalna Izba Obrachunkowa.

Zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 1 ustawy o dostępie do informacji publicznej, wszystkie uchwały opublikowane zostały w Biuletynie Informacji publicznej, zaś uchwały stanowiące akty prawa miejscowego w Dzienniku Urzędowym Województwa Podkarpackiego.

Wszystkie uchwały zostały przez organ wykonawczy gminy wykonane z zachowaniem procedur i terminów określonych uchwałami i przepisami prawa. Szczegółowy sposób wykonania uchwał zawiera tabela nr 18.

Tabela 18. Uchwały Rady Gminy Komańcza VIII kadencji.

Lp.	Nr uchwały	Data	W sprawie	Realizacja
1.	XXXIX/307/2022	31.01.2022	Uchwalenia budżetu Gminy Komańcza na rok 2022	Zrealizowana
2.	XXXIX/308/2022	31.01.2022	Uchwalenia wieloletniej prognozy finansowej Gminy Komańcza	Zrealizowana
3.	XXXIX/309/2022	31.01.2022	Przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2022 rok oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2022 rok	Uchylona
4.	XXXIX/310/2022	31.01.2022	Ustalenia zasad przysługiwania diet sołtysom Gminy Komańcza	Uchylona
5.	XXXIX/311/2022	31.01.2022	Zasad przyznawania i wysokości diet oraz zwrotu kosztów podróży służbowych radnych Rady Gminy Komańcza	Realizowana
6.	XXXIX/312/2022	31.01.2022	Powierzenia reprezentowania Gminy Komańcza w Zgromadzeniu Bieszczadzkiego Związku Komunikacyjnego	Z dniem podjęcia
7.	XXXIX/313/2022	31.01.2022	Szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi	Realizowana

Lp.	Nr uchwały	Data	W sprawie	Realizacja
			opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również trybu ich pobierania	
8.	XXXIX/314/2022	31.01.2022	Określenia inkasentów opłaty targowej oraz wysokości wynagrodzenia za inkaso	Zrealizowana
9.	XXXIX/315/2022	31.01.2022	Wyznaczenia miejsca do prowadzenia handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników oraz określenia handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników na wyznaczonych miejscach	Wojewoda stwierdził nieważność uchwały w części
10.	XXXIX/316/2022	31.01.2022	Rozpatrzenia skargi na bezczynność Wójta Gminy Komańcza	Z dniem podjęcia
11.	XXXIX/317/2022	31.01.2022	Uznania petycji za niezastugującą na uwzględnienie	Z dniem podjęcia
12.	XL/318/2022	28.02.2022	Zmian w uchwale budżetowej na 2022 rok	Zrealizowana
13.	XL/319/2022	28.02.2022	Zmian w uchwale budżetowej na 2022 rok	Zrealizowana
14.	XL/320/2022	28.02.2022	Zmian w uchwale budżetowej na 2022 rok	Zrealizowana
15.	XL/321/2022	28.02.2022	Zmian w wieloletniej prognozie finansowej Gminy Komańcza	Zrealizowana
16.	XL/322/2022	28.02.2022	Ustalenia zasad przysługiwania diet sołtysom Gminy Komańcza	realizowana
17.	XL/323/2022	28.02.2022	Wyrażenia zgody na nabycie nieruchomości przez Gminę Komańcza	Uchylona
18.	XL/324/2022	28.02.2022	Wyrażenia zgody na nabycie nieruchomości przez Gminę Komańcza	Zrealizowana
19.	XL/325/2022	28.02.2022	Wyrażenia zgody na wydzierżawienie na okres powyżej trzech do ośmiu lat w drodze przetargu nieruchomości stanowiących własność Gminy Komańcza oraz uchylenia uchwały własnej w części	Zrealizowana
20.	XL/326/2022	28.02.2022	Zwolnienia z podatku od nieruchomości	Realizowana
21.	XLI/327/2022	30.03.2022	Zmian w uchwale budżetowej na 2022 rok	Zrealizowana
22.	XLI/328/2022	30.03.2022	Zmian w wieloletniej prognozie finansowej Gminy Komańcza	Zrealizowana
23.	XLI/329/2022	30.03.2022	Przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2022 rok oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2022 rok	Zrealizowana
24.	XLI/330/2022	30.03.2022	Określenia górnych stawek opłat ponoszonych przez właścicieli nieruchomości za usługi w zakresie odbierania odpadów komunalnych	Realizowana
25.	XLI/331/2022	30.03.2022	Określenia górnych stawek opłat ponoszonych za usługi opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych od	Realizowana

Lp.	Nr uchwały	Data	W sprawie	Realizacja
			właścicieli nieruchomości i transportu osadów na terenie Gminy Komańcza	
26.	XLI/332/2022	30.03.2022	Wyrażenia zgody na nabycie nieruchomości przez Gminę Komańcza	Zrealizowana
27.	XLI/333/2022	30.03.2022	Wyrażenia zgody na zamianę nieruchomości stanowiących własność Gminy Komańcza	Niezrealizowana
28.	XLI/334/2022	30.03.2022	Przyjęcia Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Komańcza na 2022 rok	Zrealizowana
29.	XLI/335/2022	30.03.2022	Zmian w uchwale budżetowej na 2022 rok	Zrealizowana
30.	XLI/336/2022	30.03.2022	Ustalenia stawki opłaty za pojemnik lub worek o określonej pojemności, przeznaczony do zbierania odpadów komunalnych na terenie nieruchomości	Realizowana
31.	XLI/337/2022	30.03.2022	Ustalenia ryczałtowej stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi dla nieruchomości, na której znajduje się domek letniskowy lub innej nieruchomości wykorzystywanej na cele rekreacyjno-wypoczynkowe	Zrealizowana
32.	XLI/338/2022	30.03.2022	Przekazania petycji według właściwości	Z dniem podjęcia
33.	XLII/339/2022	27.04.2022	Udzielenia upoważnienia Wójtowi Gminy Komańcza do realizacji zadań związanych z pomocą obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa	Z dniem podjęcia
34.	XLII/340/2022	27.04.2022	Zmian w uchwale budżetowej na 2022 rok	Zrealizowana
35.	XLII/341/2022	27.04.2022	Zmian w uchwale budżetowej na 2022 rok	Zrealizowana
36.	XLII/342/2022	27.04.2022	Określenia wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi	Realizowana
37.	XLIII/343/2022	30.05.2022	Zmian w uchwale budżetowej na 2022 rok	Zrealizowana
38.	XLIII/344/2022	30.05.2022	Zmian w uchwale budżetowej na 2022 rok	Zrealizowana
39.	XLIII/345/2022	30.05.2022	Zmian w wieloletniej prognozie finansowej Gminy Komańcza	Zrealizowana
40.	XLIII/346/2022	30.05.2022	Zatwierdzenia sprawozdania finansowego Samodzielnego Publicznego Zakładu Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Komańczy za 2021 rok	Z dniem podjęcia
41.	XLIII/347/2022	30.05.2022	Terminu uiszczania ryczałtowej stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi dla nieruchomości, na której znajduje się domek letniskowy lub innej nieruchomości wykorzystywanej na cele rekreacyjno-wypoczynkowe	Realizowana
42.	XLIII/348/2022	30.05.2022	Ekwiwalentu pieniężnego dla strażaków ratowników Ochotniczych Straży Pożarnych	Realizowana

Lp.	Nr uchwały	Data	W sprawie	Realizacja
43.	XLIII/349/2022	30.05.2022	Przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Komańcza na lata 2022-2026	Realizowana
44.	XLIII/350/2022	30.05.2022	Przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Komańcza na lata 2022-2024	Uchylona
45.	XLIII/351/2022	30.05.2022	Utworzenia Związku Międzygminnego - Zagłębie Ambientnej Turystyki	Z dniem podjęcia
46.	XLIII/352/2022	30.05.2022	Zmiany uchwały w sprawie określenia wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi	Realizowana
47.	XLIV/353/2022	29.06.2022	Wotum zaufania dla Wójta Gminy Komańcza	Udzielono wotum zaufania
48.	XLIV/354/2022	29.06.2022	Rozpatrzenia i zatwierdzenia sprawozdania finansowego Gminy Komańcza wraz ze sprawozdaniem z wykonania budżetu za 2021 rok	Z dniem podjęcia
49.	XLIV/355/2022	29.06.2022	Absolutorium dla Wójta Gminy Komańcza za 2021 rok	Udzielono absolutorium
50.	XLIV/356/2022	29.06.2022	Udzielenia pomocy finansowej dla Powiatu sanockiego na realizację zadania	Zrealizowana
51.	XLIV/357/2022	29.06.2022	Zmian w uchwale budżetowej na 2022 rok	Zrealizowana
52.	XLIV/358/2022	29.06.2022	Zmian w wieloletniej prognozie finansowej Gminy Komańcza	Zrealizowana
53.	XLIV/359/2022	29.06.2022	Wyrażenia zgody na wydzierżawienie na okres powyżej trzech do ośmiu lat w drodze przetargu nieruchomości stanowiącej własność Gminy Komańcza	Zrealizowana
54.	XLIV/360/2022	29.06.2022	Wyrażenia zgody na dokonanie darowizny na rzecz Skarbu Państwa - Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe Nadleśnictwo Komańcza	W trakcie realizacji
55.	XLIV/361/2022	29.06.2022	Zmian w uchwale budżetowej na 2022 rok	Zrealizowana
56.	XLIV/362/2022	29.06.2022	Rozpatrzenia skargi na Wójta Gminy Komańcza	Z dniem podjęcia
57.	XLV/363/2022	30.08.2022	Udzielenia pomocy finansowej dla Powiatu Sanockiego	Zrealizowana
58.	XLV/364/2022	30.08.2022	Zmian w uchwale budżetowej na 2022 rok	Zrealizowana
59.	XLV/365/2022	30.08.2022	Zmian w uchwale budżetowej na 2022 rok	Zrealizowana
60.	XLV/366/2022	30.08.2022	Zmian w wieloletniej prognozie finansowej Gminy Komańcza	Zrealizowana
61.	XLV/367/2022	30.08.2022	Określenia średniej ceny jednostki paliwa w Gminie Komańcza na rok szkolny 2022/2023	Zrealizowana
62.	XLV/368/2022	30.08.2022	Przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Komańcza na lata 2022-2024	Z dniem podjęcia
63.	XLV/369/2022	30.08.2022	Zmiany uchwały Nr XLI/334/2022 Rady Gminy Komańcza z dnia 30 marca 2022r. w sprawie przyjęcia Programu opieki	Zrealizowana

Lp.	Nr uchwały	Data	W sprawie	Realizacja
			nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Komańcza na 2022 rok	
64.	XLV/370/2022	30.08.2022	Określenia inkasentów opłaty targowej oraz wysokości wynagrodzenia za inkaso	Realizowana
65.	XLV/371/2022	30.08.2022	Odrzucenia stanowiska Związku Nauczycielstwa Polskiego – dotyczącego zaopiniowania projektu uchwały Rady Gminy Komańcza w sprawie ustalenia tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć pedagogów, pedagogów specjalnych, psychologów, logopedów, terapeutów pedagogicznych i doradców zawodowych zatrudnionych w szkołach prowadzonych przez Gminę Komańcza	Z dniem podjęcia
66.	XLV/372/2022	30.08.2022	Ustalenia tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć pedagogów, pedagogów specjalnych, psychologów, logopedów, terapeutów pedagogicznych i doradców zawodowych zatrudnionych w szkołach prowadzonych przez Gminę Komańcza	Realizowana
67.	XLV/373/2022	30.08.2022	Wyrażenia zgody na sprzedaż nieruchomości stanowiących własność Gminy Komańcza oraz uchylenia uchwały własnej w części	Częściowo zrealizowana
68.	XLV/374/2022	30.08.2022	Wyrażenia zgody na zamianę nieruchomości stanowiących własność Gminy Komańcza	Zrealizowana
69.	XLV/375/2022	30.08.2022	Wyrażenia zgody na zamianę nieruchomości stanowiących własność Gminy Komańcza	Niezrealizowana
70.	XLV/376/2022	30.08.2022	Wyrażenia zgody na zamianę nieruchomości stanowiących własność Gminy Komańcza	Niezrealizowana
71.	XLV/377/2022	30.08.2022	Zmian w uchwale budżetowej na 2022 rok	Zrealizowana
72.	XLVI/378/2022	26.09.2022	Zaciągnięcia zobowiązania na 2023 rok	Zrealizowana
73.	XLVI/379/2022	26.09.2022	Zaciągnięcia zobowiązania finansowego wykraczającego poza rok budżetowy	Uchylona
74.	XLVI/380/2022	26.09.2022	Udzielenia pomocy finansowej Gminie Miasta Sanoka	Uchylona
75.	XLVI/381/2022	26.09.2022	Zmian w uchwale budżetowej na 2022 rok	Zrealizowana
76.	XLVI/382/2022	26.09.2022	Zmian w wieloletniej prognozie finansowej Gminy Komańcza	Zrealizowana
77.	XLVI/383/2022	26.09.2022	Zmian w uchwale budżetowej na 2022 rok	Zrealizowana
78.	XLVI/384/2022	26.09.2022	Woli ustanowienia służebności gruntowej w miejscowości Rzepedź	Zrealizowana
79.	XLVI/385/2022	26.09.2022	Zaliczenia dotychczasowej drogi powiatowej nr 2263 R Nowy Łupków przez wieś do kategorii dróg gminnych	Po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Podkarpackiego

Lp.	Nr uchwały	Data	W sprawie	Realizacja
80.	XLVI/386/2022	26.09.2022	Zmiany uchwały Nr XL/322/2022 Rady Gminy Komańcza z dnia 28 lutego 2022r. w sprawie ustalenia zasad przysługiwania diet sołtysom Gminy Komańcza	Realizowana
81.	XLVI/387/2022	26.09.2022	Zmieniająca Uchwałę Nr XVI/127/2019 Rady Gminy Komańcza z dnia 19 grudnia 2019 roku w sprawie ustalenia regulaminu określającego wysokość stawek i szczegółowe warunki przyznawania dodatków do wynagrodzenia zasadniczego, szczegółowe warunki obliczania i wypłacania wynagrodzenia za godziny ponadwymiarowe i godziny doraźnych zastępstw oraz wysokość i warunki wypłacania nagród ze specjalnego funduszu na nagrody za osiągnięcia dydaktyczno-wychowawcze i opiekuńcze nauczycieli	Realizowana
82.	XLVI/388/2022	26.09.2022	Sposobu rozpatrzenia petycji wniesionej dnia 1 sierpnia 2022 r.	Z dniem podjęcia
83.	XLVI/389/2022	26.09.2022	Rozpatrzenia petycji Wójta Gminy Solina	Z dniem podjęcia
84.	XLVII/390/2022	06.10.2022	Zmian w uchwale budżetowej na 2022 rok	Zrealizowana
85.	XLVII/391/2022	06.10.2022	Zmian w uchwale budżetowej na 2022 rok	Zrealizowana
86.	XLVII/392/2022	06.10.2022	Ustalenia wynagrodzenia Wójta Gminy Komańcza	Realizowana
87.	XLVII/393/2022	06.10.2022	Przekazania wniosku według właściwości	Z dniem podjęcia
88.	XLVII/394/2022	06.10.2022	Sposobu rozpatrzenia skargi na działania patonaukowców modyfikujących genom różnych zwierząt	Z dniem podjęcia
89.	XLVIII/395/2022	26.10.2022	Pokrycia części kosztów gospodarowania odpadami komunalnymi z dochodów własnych nie pochodzących z pobranej opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi	Zrealizowana
90.	XLVIII/396/2022	26.10.2022	Zmian w uchwale budżetowej na 2022 rok	Zrealizowana
91.	XLVIII/397/2022	26.10.2022	Zmian w wieloletniej prognozie finansowej Gminy Komańcza	Zrealizowana
92.	XLVIII/398/2022	26.10.2022	Przeprowadzenia konsultacji społecznych z mieszkańcami wsi Turzańsk i Prełuki, dotyczących zmiany granic obrębów geodezyjnych wsi Turzańsk i Prełuki	Niezrealizowana. Nie przeprowadzono konsultacji
93.	XLVIII/399/2022	26.10.2022	Wyrażenia zgody na zmianę Porozumienia międzygminnego Nr GK.033.1.6.2017.L zawartego w dniu 27 stycznia 2017 r. w sprawie powierzenia Gminie Miasto Krosno wybranego zakresu zadania utrzymania czystości i porządku w gminie	Z dniem podjęcia

Lp.	Nr uchwały	Data	W sprawie	Realizacja
94.	XLVIII/400/2022	26.10.2022	Przyjęcia Statutu Związku Międzygminnego - Zagłębia Ambitnej Turystyki	Z dniem podjęcia
95.	XLVIII/401/2022	26.10.2022	Zaciągnięcia zobowiązania na 2023 rok	Zrealizowana
96.	XLIX/402/2022	22.11.2022	Upoważnienie Wójta Gminy Komańcza do zaciągnięcia zobowiązania w zakresie zakupu preferencyjnego paliwa stałego dla gospodarstw domowych na 2023 rok	Z dniem podjęcia
97.	XLIX/403/2022	22.11.2022	Zmian w uchwale budżetowej na 2022 rok	Zrealizowana
98.	XLIX/404/2022	22.11.2022	Zmian w wieloletniej prognozie finansowej Gminy Komańcza	Zrealizowana
99.	L/405/2022	28.11.2022	Zmian w uchwale budżetowej na 2022 rok	Zrealizowana
100.	L/406/2022	28.11.2022	Zmian w wieloletniej prognozie finansowej Gminy Komańcza	Zrealizowana
101.	L/407/2022	28.11.2022	Wyrażenia zgody na zaciągnięcie zobowiązania wykraczającego poza rok budżetowy	Z dniem podjęcia
102.	L/408/2022	28.11.2022	Wyrażenia zgody na zaciągnięcie zobowiązania wykraczającego poza rok budżetowy	Z dniem podjęcia
103.	L/409/2022	28.11.2022	Ustalenia stawki za 1 km przebiegu pojazdu, uwzględnianej przy obliczaniu zwrotu rodzicom kosztów przewozu dzieci, młodzieży, uczniów oraz rodziców	Zrealizowana
104.	L/410/2022	28.11.2022	Uchwalenia „Programu współpracy Gminy Komańcza z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami wymienionymi w art. 3 ust.3 ustawy o pożytku publicznym i o wolontariacie, na rok 2023”	Wojewoda stwierdził nieważność uchwały
105.	L/411/2022	28.11.2022	Zmian w uchwale budżetowej na 2022 rok	Zrealizowana
106.	LI/412/2022	28.12.2022	Wyrażenia zgody na zaciągnięcie zobowiązania finansowego przekraczającego rok budżetowy 2022 z przeznaczeniem na kontynuację zadania polegającego na opracowaniu dokumentacji projektowej zadania „Zaadoptowanie dworca PKP w Komańczy na potrzeby Centrum Integracji i Aktywizacji Społecznej na pograniczu Karpat Wschodnich i Zachodnich”	Z dniem podjęcia
107.	LI/413/2022	28.12.2022	Zmian w uchwale budżetowej na 2022 rok	Zrealizowana
108.	LI/414/2022	28.12.2022	Uchwalenia budżetu Gminy Komańcza na 2023 rok	Realizowana
109.	LI/415/2022	28.12.2022	Uchwalenia wieloletniej prognozy finansowej Gminy Komańcza	Realizowana
110.	LI/416/2022	28.12.2022	Wyboru metody ustalenia opłaty za zagospodarowanie odpadami komunalnymi oraz ustalenia wysokości stawki tej opłaty	Realizowana

Lp.	Nr uchwały	Data	W sprawie	Realizacja
111.	LI/417/2022	28.12.2022	Ustalenia ryczałtowej stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi dla nieruchomości, na której znajduje się domek letniskowy lub innej nieruchomości wykorzystywanej na cele rekreacyjno-wypoczynkowe	Realizowana
112.	LI/418/2022	28.12.2022	Zmiany statutu Gminnego Ośrodka Kultury w Komańcza	Po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Podkarpackiego
113.	LI/419/2022	28.12.2022	Przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2023 rok	Realizowana
114.	LI/420/2022	28.12.2022	Wyrażenia zgody na zaciągnięcie zobowiązania finansowego przekraczającego rok budżetowy 2022 z przeznaczeniem na kontynuację zadania pn. „Przebudowa dróg gminnych na terenie Gminy Komańcza”	Z dniem podjęcia
115.	LI/421/2022	28.12.2022	Wyrażenia zgody na zaciągnięcie zobowiązania finansowego przekraczającego rok budżetowy 2022 z przeznaczeniem na realizację zadania polegającego na uzupełnieniu ubytków nawierzchni drogi nr 117301R Rzepedź-Przybyszów	Z dniem podjęcia
116.	LI/422/2022	28.12.2022	Uchylająca uchwałę w sprawie zaciągnięcia zobowiązania finansowego wykraczającego poza rok budżetowy	Z dniem podjęcia
117.	LI/423/2022	28.12.2022	Uchylająca uchwałę w sprawie udzielenia pomocy finansowej Gminie Miasta Sanoka	Z dniem podjęcia
118.	LI/424/2022	28.12.2022	Zmian w uchwale budżetowej na 2022 rok	Zrealizowana
119.	LI/425/2022	28.12.2022	Zmian w wieloletniej prognozie finansowej Gminy Komańcza	Zrealizowana
120.	LI/426/2022	28.12.2022	Wyrażenia zgody na zawarcie porozumienia międzygminnego z Gminą Zagórz w sprawie powierzenia Gminie Zagórz realizacji zadania publicznego w zakresie dowozu ucznia niepełnosprawnego z miejscowości Szczawne do Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Sanoku	Realizowana
121.	LI/427/2022	28.12.2022	Rozpatrzenia skargi na Wójta Gminy Komańcza	Z dniem podjęcia

10. Współpraca z innymi społecznościami samorządowymi

Gmina Komańcza jest członkiem następujących stowarzyszeń i związków:

1. Stowarzyszenie Euroregion Karpacki Polska

Stowarzyszenie skupia na zasadach członków wspierających jednostki samorządu terytorialnego z obszaru Województwa Podkarpackiego (59 JST) i Województwa Małopolskiego (1 JST – Gmina Ropa). Stowarzyszenie stanowi również krajową strukturę Związku Międzyregionalnego Euroregion Karpacki funkcjonującego na obszarach przygranicznych Polski, Ukrainy, Słowacji, Rumunii i Węgier. Stowarzyszenie pełni funkcje Instytucji Wdrażającej niektóre komponenty programów współpracy transgranicznej Unii Europejskiej. Stowarzyszenie oprócz środków którymi dysponuje w ramach „własnych” funduszy oferuje samorządom członkowskim kompleksowe wsparcie i pomoc przy przygotowaniu wszelkich innych transgranicznych i międzyregionalnych projektów i przedsięwzięć międzynarodowych o charakterze społecznym, czy gospodarczym. W ramach Stowarzyszenia realizowane są projekty programu współpracy transgranicznej Polska – Słowacja Interreg w dziedzinie transportu i komunikacji, edukacji, ochrony środowiska, zachowania i wykorzystania dziedzictwa kulturowego.

2. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Nasze Bieszczady”

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Nasze Bieszczady jest dobrowolnym, samorządnym, trwałym zrzeszeniem osób fizycznych i osób prawnych, w tym jednostek samorządu terytorialnego, mającym na celu działanie na rzecz rozwoju obszarów wiejskich. Jest organizacją pozarządową realizującą swoje cele statutowe jako stowarzyszenie „specjalne” posiadające osobowość prawną nad którym sprawuje nadzór Marszałek Województwa Podkarpackiego. Lokalna Grupa Działania Nasze Bieszczady swoim działaniem obejmuje 5 gmin, 2 z powiatu sanockiego: Gmina Komańcza i Gmina Zagórz oraz 3 gminy powiatu leskiego: Gmina Baligród, Gmina Cisna i Gmina Lesko. W ramach stowarzyszenia realizowane są projekty partnerskie z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich.

3. Związek Bieszczadzkich Gmin Pogranicza

Związek Bieszczadzskich Gmin Pogranicza jest dobrowolnym, samorządowym trwałym zrzeszeniem jednostek samorządu terytorialnego. Do zadań związku należy podejmowanie działań i realizacja przedsięwzięć w zakresie ekonomicznego rozwoju terenu, utworzenie nowych przejść granicznych, współpraca z instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz ochrony przyrody oraz współpraca z graniczącymi rejonami Ukrainy i Słowacji. Uczestnikami Związku są gminy: Baligród, Bircza, Cisna, Czarna, Komańcza, Lesko, Lutowiska, Olszanica, Sanok, Solina, Ustrzyki Dolne, Tyrawa Wołoska, Zagórz.

4. Bieszczadzki Związek Komunikacyjny

Bieszczadzki Związek Komunikacyjny został utworzony w 2021 roku pomiędzy gminami: Ustrzyki Dolne, Lesko, Zagórz, Olszanica, Solina, Baligród, Cisna, Czarna, Lutowiska, Komańcza oraz Powiatem Bieszczadzkim i Leskim. Celem Związku jest organizowanie publicznego transportu zbiorowego na liniach komunikacyjnych lub w sieci komunikacyjnej w powiatowo-gminnych przewozach pasażerskich na obszarze powiatów i gmin będących jego uczestnikami.

5. Plan Zrównoważonej Mobilności

W 2021 roku zostało zawiązane porozumienie międzygminne w celu opracowania i realizacji wspólnego dokumentu pn.: „Plan Zrównoważonej Mobilności” poprzez wypracowanie spójnej koncepcji systemu transportowego wraz z wyznaczeniem kierunków działań i kreowania przyszłej współpracy dla zrównoważonego rozwoju w dziedzinie mobilności. Porozumienie obejmuje swoim zasięgiem Powiat Leski i Powiat Sanocki ze szczególnym uwzględnieniem gmin i miast: Sanok, Zagórz, Lesko, Bukowsko, Zarszyn, Besko, Tyrawa Wołoska oraz Komańcza.

6. Zagłębie Ambitnej Turystyki

Związek międzygminny został utworzony w 2022 roku w celu gospodarczego i infrastrukturalnego rozwoju członków Zagłębia, w szczególności poprzez wspieranie ambitnej turystyki i przemysłu edukacyjno-wychowawczego, ze szczególnym uwzględnieniem nowego przemysłu edukacyjno-wychowawczego, jak również wzmocnienie na poziomie lokalnym inteligentnej specjalizacji Województwa Podkarpackiego pod nazwą „Jakość Życia” oraz realizację Regionalnej Strategii Innowacji 2021 – 2030 Województwa Podkarpackiego. Związek dąży do rozwijania, eksponowania i wykorzystywania zasobów gospodarczych, przyrodniczych, krajobrazowych oraz kulturowych swej ziemi. Zagłębie obejmuje gminy: Besko, Bukowsko, Dukla, Iwonicz Zdrój, Jaśliska, Komańcza, Rymanów i Zarszyn.

7. Błękitny San

Program Strategiczny „Błękitny San” powstał w 2013 roku. Celem głównym Programu, który uszczegóławia ogólną wizję rozwoju gmin Błękitnego Sanu jest wzrost poziomu i warunków życia mieszkańców gmin objętych programem poprzez poprawę dostępu do miejsc pracy i usług przy efektywnym wykorzystaniu zróżnicowanych zasobów endogenicznych tego obszaru skutkujący poprawą spójności wewnętrznej i wzmocnieniu funkcjonalnych powiązań zewnętrznych, co prowadzić będzie do zmniejszenia poziomu zróżnicowań rozwoju społeczno-gospodarczego Podkarpacia w układzie wewnątrzregionalnym, wzdłuż biegu rzeki San. Program obejmuje gminy: Czarna, Lutowiska, Dydnia, Nozdrzec, Komańcza, Sanok, Baligród, Cisna, Olszanica, Solina, Jarosław, Laszki, Radymno, Wiązownica, Dubiecko, Fredropol, Krasiczyn, Krzywca, Medyka, Orły, Przemyśl, Stubno, Żurawica, Tryńcza, Dynów, Kuryłówka, Leżajsk, Jeżowe,

Krzyszów, Pysznica, Radomyśl, Zaleszany, Gorzyce, miasta i gminy: Ustrzyki Dolne, Zagórz, Lesko, Sieniawa, Nowa Sarzyna, Nisko, Rudnik, Ulanów oraz miasta: Sanok, Jarosław, Radymno, Przemyśl, Dynów, Leżajsk, Stalowa Wola.

11. Część analityczna

11.1 Inwestycje

Inwestycje wykonane w 2022 roku w ramach środków własnych przedstawia Tabela nr 19.

Tabela 19. Wydatki poniesione na inwestycje w ramach środków własnych w 2022 roku.

Lp.	Miejscowość	Nazwa zadania	Wartość (zł)
1.	Czystogarb	Naprawa zjazdów w miejscowości Czystogarb	9 950,00
2.	Czystogarb	Zakup budynku mleczarni na działce nr 186/4	65 000,00
3.	Czystogarb	Wykonanie studni wierconej	38 904,90
4.	Czystogarb	Remont drogi gminnej	12 287,70
5.	Czystogarb	Zakup płyt drogowych	3 600,00
6.	Komańcza	Montaż oprawy lampy ulicznej na słupie wirowym	1 629,37
7.	Komańcza	Remont drogi na działce nr 560	11 924,85
8.	Komańcza	Remont drogi gminnej na działkach nr 261/12, 261/10, 262/2, 593/5, 263/2, 264/6, 593/4	85 372,61
9.	Komańcza	Wykonanie odwiertu rozpoznawczo-eksploatacyjnego S-1, na działce nr 503/4	33 919,44
10.	Komańcza	Wykonanie odwiertu rozpoznawczo-eksploatacyjnego S-2 na działce nr 138/6	36 256,44
11.	Komańcza	Opracowanie programu uporządkowania gospodarki ściekowej i budowa nowoczesnej oczyszczalni ścieków w Komańczy	48 093,00
12.	Komańcza	Opracowanie dokumentacji projektowej rozbudowa oświetlenia drogowego na Osiedlu Jesionowa	17 459,34
13.	Komańcza	Zakup budynku po byłym Banku PBS na działce nr 209/11, 202/3	498 000,00
14.	Komańcza	Zakup nowego sprzętu do rehabilitacji pacjentów w SP ZOZ	20 000,00
15.	Komańcza	Remont drogi na działce nr 278/7	5 535,00
16.	Komańcza	Prace ziemne koparko-ładowarką	28 752,00
17.	Komańcza	Zakup silników do bram garażowych OSP Komańcza	11 808,00
18.	Komańcza	Zakup wyposażenia torby medycznej dla OSP Komańcza	4 181,69
19.	Komańcza, Rzepedź	Odtworzenie rowu odwadniającego w miejscowości Rzepedź, prace ziemne koparko-ładowarką w miejscowości Komańcza	11 700,00
20.	Kulaszne	Prace ziemne koparko-ładowarką	12 300,00
21.	Nowy Łupków	Naprawa drogi na działce nr 31/2 w miejscowości Nowy Łupków	9 594,00
22.	Nowy Łupków	Umocnienie skarpy płytami ażurowymi	17 659,65
23.	Nowy Łupków	Zakup i montaż 2 wiat przystankowych	15 448,80
24.	Nowy Łupków	Zakup blachy stalowej	6 800,67
25.	Nowy Łupków	Odmulanie rowu	2 040,00
26.	Nowy Łupków	Niwelacja działki	7 185,00

Lp.	Miejscowość	Nazwa zadania	Wartość (zł)
27.	Nowy Łupków	Odkrzaczanie działek nr 50 i 54	12 000,00
28.	Nowy Łupków	Zakup wyposażenia torby medycznej dla OSP Nowy Łupków	1 792,60
29.	Urząd Gminy	Wykonanie insygniów łańcuchów	27 200,00
30.	Urząd Gminy	Zakup busa do przewozu dzieci	36 800,00
31.	Urząd Gminy	Zakup mebli biurowych	37 452,27
32.	Radoszyce	Wykonanie i montaż tablicy informacyjnej	1 800,00
33.	Rzepedź	Wykonanie wierceń geotechnicznych na działce nr 156/10	12 300,00
34.	Rzepedź	Remont drogi na działce nr 150/6	57 880,38
35.	Rzepedź	Ustalenie warunków geologiczno-inżynierskich na działce nr 159/16	48 831,00
36.	Rzepedź	Wykonanie dokumentacji projektowej przebudowy przepustu na potoku Rzepedka	61 254,00
37.	Rzepedź	Badanie geotechniczne dla działki nr 156/2	5 535,00
38.	Rzepedź	Zakup napędu do bramy przesuwanej w OSP Rzepedź	6 457,50
39.	Rzepedź	Zakup wyposażenia torby medycznej dla OSP Rzepedź	3 679,32
40.	Rzepedź	Dotacja dla OSP Rzepedź na zakup pralnicy	6 450,00
41.	Rzepedź	Zakup bieżni do Sali rekreacyjnej	13 001,20
42.	Smolnik	Remont drogi na działce nr 165 i 149/5	169 659,97
43.	Smolnik	Prace ziemne koparko-ładowarką	14 760,00
44.	Smolnik	Wykonanie dokumentacji projektowej przebudowy mostu na rzece Osława	58 179,00
45.	Smolnik	Wykonanie dokumentacji projektowej przebudowy mostu na potoku Smolniczek	58 179,00
46.	Smolnik	Wykonanie dokumentacji projektowej budowy oświetlenia drogowego	18 450,00
47.	Smolnik, Mików	Usunięcie zakrzaczeń i koszenie przy drodze gminnej Smolnik - Mików	8 000,00
48.	Szczawne	Odtworzenie rowu odwadniającego	29 520,00
49.	Szczawne	Prace ziemne koparko-ładowarką	2 644,50
50.	Teren gminy	Wykonanie dokumentacji projektowej	60 910,00
51.	Teren gminy	Wykonanie pomiaru widoczności na przejazdach kolejowo-drogowych	1 586,70
52.	Teren gminy	Opracowanie planu Zrównoważonej Mobilności	3 046,10
53.	Teren gminy	Zakup materiału uszorstniającego	29 701,82
54.	Teren gminy	Zakup kłińca na drogi	48 930,26
55.	Teren gminy	Zakup piasku na cele remontowe	5 550,00
56.	Teren gminy	Zakup znaków drogowych	4 970,36
57.	Teren gminy	Wykonanie przeglądów rocznych stanu technicznego dróg gminnych	12 300,00
58.	Teren gminy	Zakup rury karbowanej przepustowej	22 416,27
59.	Teren gminy	Naprawa mostów i kładek	28 949,91
60.	Teren gminy	Prace ziemne koparko-ładowarką	21 014,00
61.	Turzańsk	Wykonanie i montaż tablicy ogłoszeń	2 100,00
62.	Wiśtok Wielki	Zakup i montaż wiaty przystankowej	8 241,00
63.	Wiśtok Wielki	Naprawa zjazdu z drogi	3 050,00
64.	Wiśtok Wielki	Zakup wyposażenia torby medycznej dla OSP Wiśtok Wielki	1 662,62
65.	Wysoczany	Remont drogi na działkach nr 210 i 195/2	5 000,01
Razem:			1 966 657,25

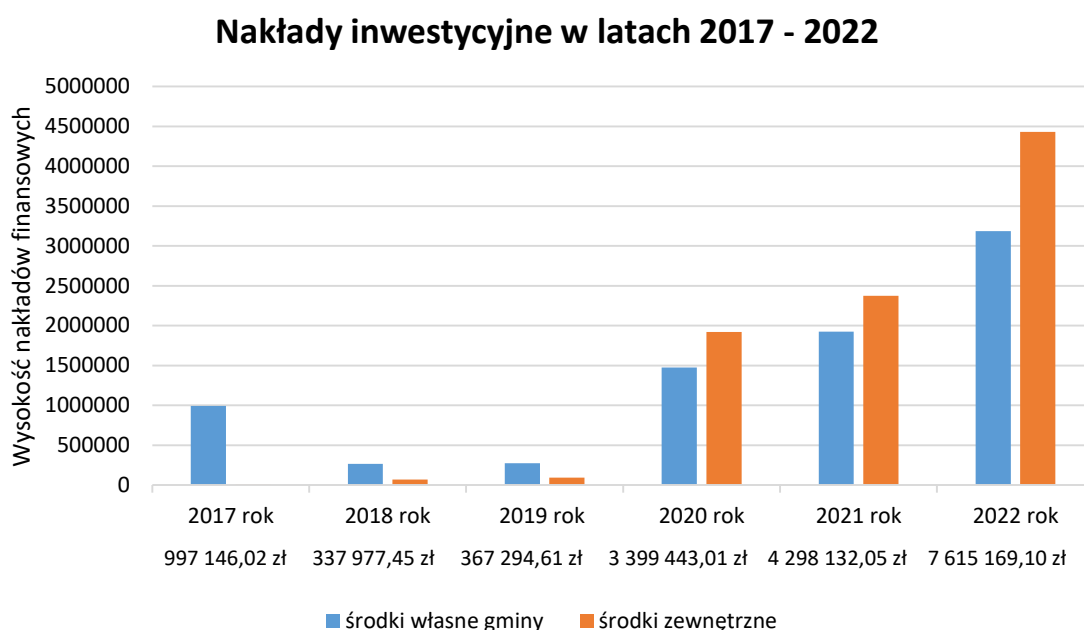

Inwestycje zrealizowane w 2022 roku w ramach środków zewnętrznych przedstawia Tabela nr 20.

Tabela 20. Wydatki poniesione na inwestycje w ramach środków zewnętrznych w 2022 roku.

Lp.	Miejscowość	Nazwa zadania	Dofinansowanie (zł)	Wartość zadania (zł)
1.	Czystogarb	Remont drogi wewnętrznej na dz. nr 114, 166/3	342 791,20	587 990,18
2.	Jawornik	Przywracanie gruntów nieużytkowanych do użytkowania rolniczego na dz. nr 31/1	33 696,00	42 120,00
4.	Komańcza	Maszt flagowy wraz z budową kapliczki dla OSP Komańcza	8 000,00	8 000,00
5.	Komańcza	Modernizacja oczyszczalni ścieków w Komańczy	430 377,00	430 377,00
6.	Nowy Łupków	Remont drogi osiedlowej na dz. nr 25/51	291 304,19	355 737,42
7.	Nowy Łupków	Remont drogi osiedlowej na dz. nr 25/61	66 082,93	78 345,48
8.	Ośławica	Remont drogi osiedlowej na dz. nr 26/13	160 339,55	178 155,06
9.	Ośławica	Modernizacja drogi dojazdowej do gruntów rolnych na dz. nr 26/13, 26/17	106 263,78	132 829,73
10.	Rzepedź	Rozbudowa budynku Szkoły Podstawowej w Rzepedzi o pomieszczenia Sali gimnastycznej i przedszkola wraz z przebudową kotłowni olejowej – stan surowy zamknięty przedszkola	938 180,00	1 566 204,46
12.	Szczawne	Remont i przebudowa drogi osiedlowej na dz. nr 6/46	192 047,90	218 798,45
13.	Szczawne	Remont i przebudowa drogi osiedlowej na dz. nr 70/5	77 245,58	98 059,54
14.	Szczawne	Remont i przebudowa drogi osiedlowej na dz. nr 95/13	76 572,84	85 080,93
15.	Szczawne	Remont i przebudowa drogi osiedlowej na dz. nr 123	282 340,35	325 150,50
16.	Szczawne	Remont i przebudowa drogi osiedlowej na dz. nr 125	390 230,92	439 493,90
17.	Urząd Gminy	Cyfrowa gmina – Granty PPGR	461 575,95	461 575,95
18.	Wisłok Wielki	Remont drogi osiedlowej na dz. nr 14/12	217 118,14	253 515,94
19.	Wysoczany	Remont drogi osiedlowej na dz. nr 36/21	87 632,33	94 835,46
20.	Wysoczany	Remont drogi osiedlowej na dz. nr 46/2, 46/6	266 127,26	292 241,85
Razem:			4 427 925,92	5 648 511,85

Informację w sprawie wysokości nakładów finansowych poniesionych na inwestycje w latach 2017 – 2022 przedstawia poniższy wykres (Wyk. 9).

Wykres 9. Wysokość nakładów inwestycyjnych w latach 2017 – 2022.

Wykonanie powyższych inwestycji i remontów drogowych, doposażenie OSP, przeprowadzenie niezbędnych prac porządkowych w zdecydowany sposób przyczyniło się do poprawy bezpieczeństwa mieszkańców Gminy. Opracowana dokumentacja projektowa oświetlenia ulicznego oraz przebudowy mostów, która jest pierwszym etapem w zakresie tych działań, jeszcze bardziej poprawi wspomniane bezpieczeństwo, a modernizacja oczyszczalni ścieków oraz wykonanie dokumentacji budowy kolejnej, pozwoli na uporządkowanie gospodarki ściekowej i zwiększy standardy związane z ochroną środowiska naturalnego.

Wykonany został stan surowy przedszkola w Rzepedzi. Realizacja tego projektu będzie dużym wsparciem dla rodziców, zwłaszcza pracujących, a także pozwoli wykonywać opiekę przedszkolną w komfortowych warunkach.

W trosce o zdrowie społeczności lokalnej doposażony został Samodzielny Publiczny Zakład Podstawowej Opieki Zdrowotnej. Zakup odpowiedniego sprzętu daje możliwość prowadzenia zabiegów rehabilitacyjnych.

11.2 Oświata i wychowanie

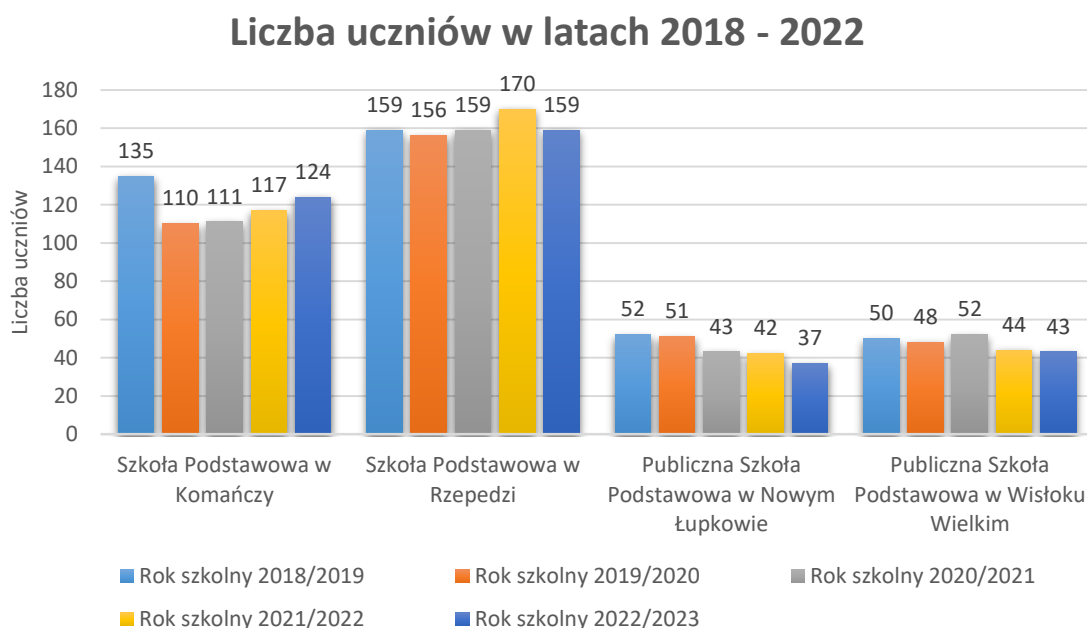
Na terenie Gminy Komańcza funkcjonują dwie szkoły podstawowe prowadzone przez gminę:

- Szkoła Podstawowa im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Komańczy;
- Szkoła Podstawowa w Rzepedzi;

oraz dwie szkoły podstawowe prowadzone przez stowarzyszenia:

- Publiczna Szkoła Podstawowa w Nowym Łupkowie prowadzona przez Stowarzyszenie Na Rzecz Łupkowa i okolic;
- Publiczna Szkoła Podstawowa Stowarzyszenia Przyjaciół Szkół Katolickich im. św. Brata Alberta Chmielowskiego w Wisłoku Wielkim.

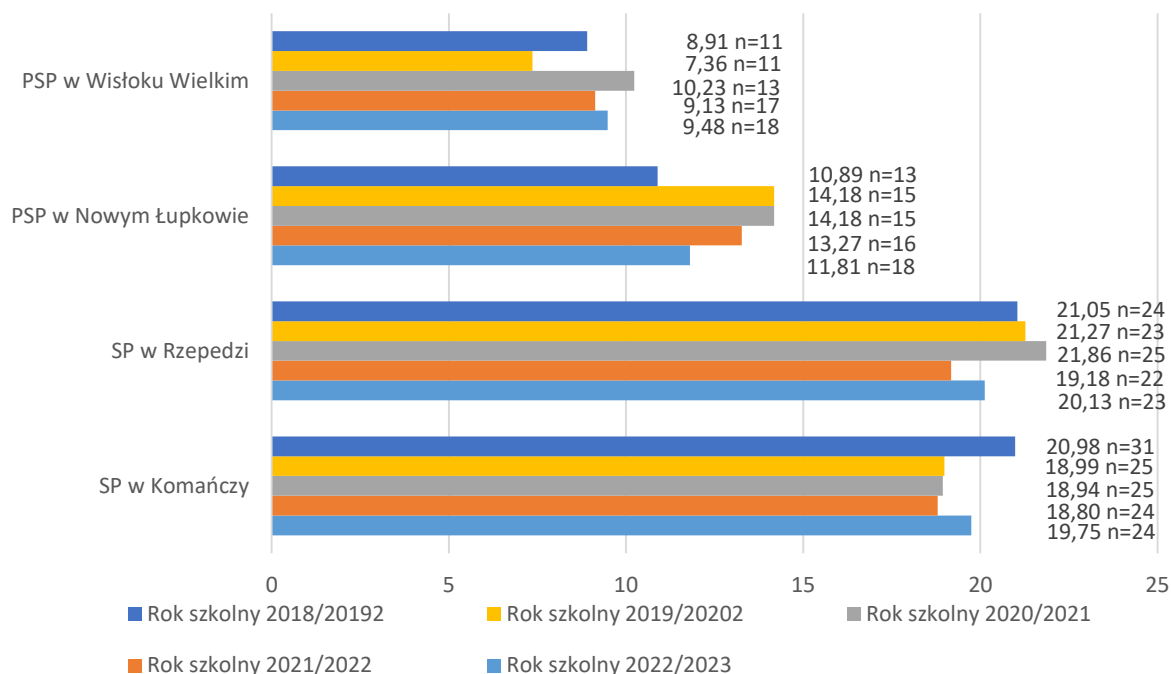
Liczba uczniów w okresie ostatnich pięciu lat przedstawia poniższy wykres (Wyk. 10).

Wykres 10. Liczba uczniów w latach 2018 – 2022.

Liczba etatów nauczycieli w okresie ostatnich pięciu lat przedstawia poniższy wykres (Wyk. 11).

Liczba etatów nauczycieli w latach 2018 - 2022

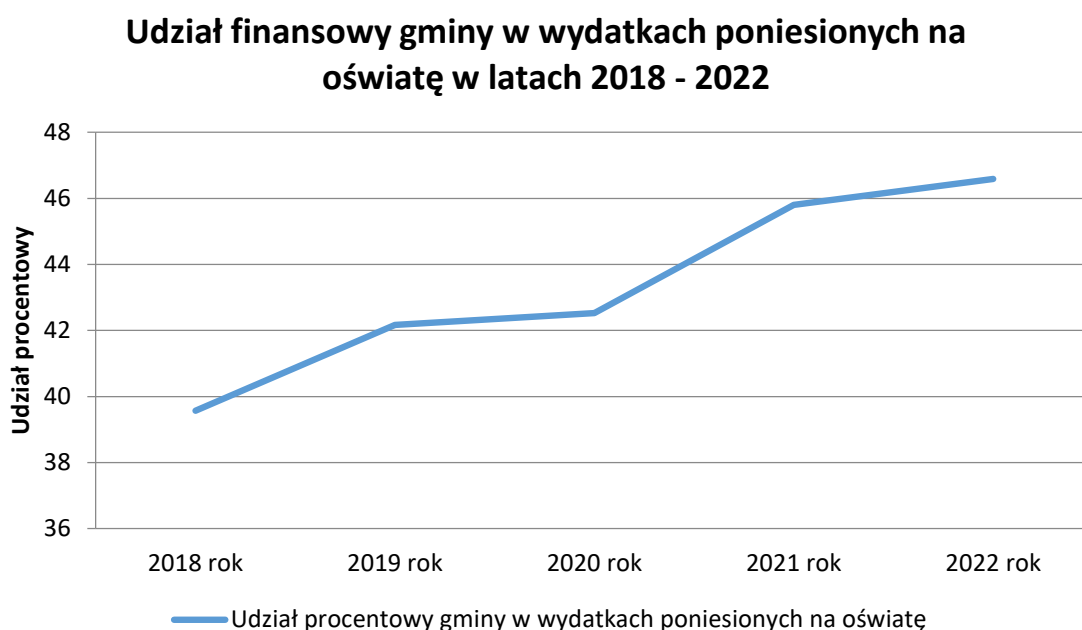
Wykres 11. Liczba etatów nauczycieli w latach 2018 – 2022; (n – liczba nauczycieli).

Wydatki poniesione na oświatę w latach 2018 – 2022 przedstawia tabela nr 21.

Tabela 21. Wydatki na oświatę w latach 2018 – 2022.

Rodzaj wydatku	Rok				
	2018	2019	2020	2021	2022
Szkoły samorządowe	4 355 223,28	4 697 569,33	4 829 838,03	5 398 962,91	5 687 535,05
w tym wynagrodzenia nauczycieli	2 379 816,26	2 601 342,33	2 697 738,13	2 831 260,93	3 031 487,66
Dotacje dla szkół stowarzyszeniowych	1 393 660,59	1 435 701,10	1 734 633,15	1 482 151,04	1 821 982,72
Dowożenie uczniów do szkół	352 523,82	362 074,66	269 210,67	415 381,52	655 148,40
Razem wydatki:	6 101 407,69	6 495 345,09	6 833 681,85	7 296 495,47	8 164 666,17
Dochody					
Subwencja oświatowa	3 686 822,00	3 756 298,00	3 927 389,00	3 954 559,00	4 360 343,00
Różnica pomiędzy sumą wydatków na oświatę a subwencją oświatową (wkład własny gminy)	2 414 585,69	2 739 047,09	2 906 292,85	3 341 936,47	3 804 323,17
Udział procentowy gminy w wydatkach poniesionych na oświatę	39,57 %	42,17 %	42,53 %	45,80 %	46,59 %

Wysokość udziału finansowego gminy w wydatkach poniesionych na oświatę w latach 2018 - 2022 przedstawia poniższy wykres (Wyk. 12).

Wykres 12. Wysokość udziału finansowego gminy w wydatkach poniesionych na oświatę w latach 2018 – 2022.

Szkoły prowadzone przez gminę tj. Szkoła Podstawowa w Komańczy i Szkoła Podstawowa w Rzepedzi posiadają pracownie komputerowe i wewnętrzną sieć z dostępem do internetu obejmującą cały budynek. W strukturze szkół funkcjonuje blok żywienia, gdzie sporządza się 1 posiłek dziennie (jedno danie gorące). Działalność dydaktyczna obejmuje również bibliotekę szkolną, a opiekuńcza świetlicę.

Praca szkół zorganizowana jest w oparciu o arkusz organizacyjny zatwierdzany przez Wójta Gminy Komańcza na kolejne lata szkolne, po uprzednim zaopiniowaniu przez Radę Pedagogiczną, Związki zawodowe i Podkarpackiego Kuratora Oświaty. Oddziały przedszkolne realizują wychowanie przedszkolne dla dzieci w wieku 3 – 5 lat (wszystkich chętnych zgłoszonych w okresie rekrutacji) i roczne obowiązkowe wychowanie dla dzieci 6 – letnich w wymiarze 5 godzin dziennie. Klasy I – VIII szkoły podstawowej pracują w systemie jednozmianowym.

Dowóz do szkół obejmuje wszystkie dzieci w wieku od 5 roku życia z terenu Gminy Komańcza bez względu na odległość (nawet z miejscowości, które nie podlegają obowiązkowi zapewnienia bezpłatnego dowożenia). Dzieci dowożone są czterema środkami transportu. Jeden – bus stanowiący własność gminy obsługiwany przez pracowników Urzędu (kierowcę i opiekuna) dowozi dzieci z miejscowości: Mików, Smolnik, Wola Michowa do Publicznej Szkoły Podstawowej w Nowym Łupkowie. Trzy środki transportu zapewnia firma zewnętrzna na podstawie umowy o świadczenie usług, która zapewnia także opiekę dzieciom, zatrudniając opiekuna. Takie rozwiązanie funkcjonuje przy dowożeniu dzieci z miejscowości: Wola Michowa, Nowy Łupków,

Oślawica, Radoszyce, Komańcza, Czystogarb, Wisłok Wielki, Moszczaniec, Rzepedź, Turzańsk, Szczawne, Kulaszne, Wysoczany do: Szkoły Podstawowej w Komańczy, Szkoły Podstawowej w Rzepedzi, Publicznej Szkoły Podstawowej w Nowym Łupkowie i Publicznej Szkoły Podstawowej w Wisłoku Wielkim.

Gmina realizuje zadania oświatowe wynikające z ustaw i rozporządzeń wykonawczych regulujących te kwestie poprzez zabezpieczenie działalności szkół, a także zapewnia dostępność do edukacji dla uczniów niepełnosprawnych.

Zadania są realizowane przy pomocy środków otrzymywanych z budżetu państwa – subwencji oświatowej, dotacji celowych oraz ze środków własnych gminy.

ŚRODKI POZABUDŻETOWE POZYSKANE W RAMACH PROJEKTÓW I PROGRAMÓW

1. „Szkolny Klub Sportowy”

W 2022 roku podpisano Porozumienie pomiędzy Podkarpackim Wojewódzkim Szkolnym Związkiem Sportowym a Gminą Komańcza na realizację zajęć sportowo – rekreacyjnych, finansowanych przez Ministerstwo Sportu i Turystyki, w których uczestniczyła 1 grupa ćwiczebna (26 uczniów) ze Szkoły Podstawowej w Rzepedzi. W ramach projektu otrzymano **4 200,00 zł** dofinansowania na wynagrodzenie nauczyciela prowadzącego zajęcia sportowo – rekreacyjne, wkład własny gminy wyniósł **230,00 zł**.

2. „Akademia Małych Zdobywców”

W 2022 roku podpisano porozumienie pomiędzy Podkarpackim Wojewódzkim Szkolnym Związkiem Sportowym a Gminą Komańcza na realizację zajęć sportowo - rekreacyjnych finansowanych przez Województwo Podkarpackie, w których uczestniczyła 1 grupa ćwiczebna (7 uczniów klasy III) ze Szkoły Podstawowej w Komańczy. W ramach projektu otrzymano **1 800,00 zł** dofinansowania na wynagrodzenie nauczyciela prowadzącego zajęcia sportowo – rekreacyjne i na sprzęt sportowy, wkład własny gminy wyniósł **250,00 zł**.

3. „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa”

Projekt współfinansowany z budżetu państwa. W ramach programu zakupione zostały książki będące nowościami wydawniczymi do biblioteki szkolnej w Szkole Podstawowej w Rzepedzi. Całkowita wartość projektu **5 000,00 zł**, w tym dofinansowanie **4 000,00 zł**.

4. Cyfrowa Gmina – Granty PPGR

Projekt współfinansowany z budżetu unii europejskiej. Celem projektu był zakup sprzętu komputerowego dla dzieci i wnuków byłych pracowników PPGR do nauki zdalnej. Zakupiono łącznie 193 laptopy wraz z niezbędnym oprogramowaniem. Całkowita wartość otrzymanych środków to **461 575,95 zł**.

11.3 Kultura

Zadania gminy w zakresie zaspokajania potrzeb kulturalnych, czytelniczych i turystycznych, wychowania i edukacji, upowszechniania i rozwoju kultury sportowej, promocji regionu realizowane są przez Gminny Ośrodek Kultury we współpracy z organizacjami pozarządowymi, instytucjami i środowiskami twórczymi.

W skład struktury organizacyjnej Gminnego Ośrodka Kultury w Komańczy wchodzi: Ośrodek Kultury w Rzepedzi, Ośrodek Kultury w Szczawnem, Biblioteka Publiczna w Komańczy, Biblioteka Publiczna w Rzepedzi, Biblioteka Publiczna w Szczawnem.

Na dzień 31 grudnia 2022 roku w Gminnym Ośrodku Kultury w Komańczy było zatrudnionych 10 osób:

- dyrektor GOK – 1 osoba;
- kierownik OK w Rzepedzi i OK w Szczawnem – 1 osoba;
- księgowa – 1 osoba na $\frac{3}{4}$ etatu;
- pracownicy biurowi – 2 osoby (1 osoba na urlopie macierzyńskim);
- bibliotekarki – 3 osoby;
- konserwator – 1 osoba;
- sprzątaczką – 1 osoba.

Na działalność Gminnego Ośrodka Kultury w Komańczy w 2022 roku poniesiono wydatki w kwocie **1 278 000,00 zł**.

W 2022 roku Gminny Ośrodek Kultury w Komańczy zrealizował następujące projekty:

1. Program „Partnerstwo dla książki”

W ramach programu zrealizowano projekt pn. „Wspólny czas, wspólne pasje – czyli budujemy relacje również w teatrze”. W jego ramach zorganizowane zostały międzypokoleniowe warsztaty teatralne w Bibliotekach Publicznych w: Komańczy, Rzepedzi i Szczawnem oraz dwie wycieczki do: Rzeszowa i Warszawy.

Wartość dofinansowania 21 000,00 zł.

Ponadto w ramach programu zrealizowano projekt pn. „Za górami, za lasami ... dzieci bajką zabajani”. W jego ramach zorganizowano spotkania autorskie: w Bibliotece Publicznej w Komańczy z pisarzem Panem Andrzejem Potockim, w Bibliotece Publicznej w Rzepedzi z pisarzem Panem Tomaszem Szwedem i ilustratorką Panią Jolantą Richter-Magnuszewską, w Bibliotece Publicznej w Szczawnem z pisarzem Panem Tomaszem Szwedem, a także spotkania, na których dorośli i seniorzy czytali dzieciom bajki. Ponadto zorganizowana została wycieczka do Muzeum Dobranocek w Rzeszowie.

Wartość dofinansowania 9 000,00 zł.

2. Program „Edukacja Kulturalna”

W ramach programu zrealizowano projekt pn. „Edukacja kulturalna w Komańczy – z pasji do natury”. Zadanie zakładało organizację warsztatów z pięciu różnych dyscyplin sztuki

użytkowej tj.: pieczenia chleba i wyrobu serów, malowania na szkle, florystyczne, zielarskie oraz wypalania w drewnie. Warsztaty odbyły się w miejscowości: Komańcza, Rzepedź i Szczawne. W ramach projektu zorganizowano wyjazd edukacyjno – integracyjny do Uniwersytetu Ludowego Rzemiosła Artystycznego w Woli Sękowej dla seniorów. Na podsumowanie projektu w Rzepedzkim Ośrodku Kultury przygotowano wystawę prac wykonanych na warsztatach.

Wartość dofinansowania 26 000,00 zł.

3. Program „Groby i cmentarze wojenne w kraju”

W ramach programu zrealizowano projekt pn. „Zapomniane cmentarze Maniowa. Badania weryfikacyjne i przywracanie pamięci o cmentarzu wojennym na Krąglicy w Maniowie”. Celem projektu było przywrócenie pamięci o żołnierzach poległych w walkach o przełęcz karpackie zimą końca 1914 roku i w pierwszych miesiącach 1915 roku.

Wartość dofinansowania 58 100,00 zł.

4. Program „Promocja Czytelnictwa”

W ramach programu zrealizowano projekt pn. „Awantury i wybryki czyli z Makuszyńskim podróże małe i duże”. Projekt polegał na przybliżeniu postaci Kornela Makuszyńskiego. W jego ramach odbyły się spotkania, na których seniorzy czytali dzieciom bajki, przeprowadzono międzypokoleniowe warsztaty pięknego czytania oraz zorganizowano wyjazd edukacyjno-integracyjny do Zakopanego.

Wartość dofinansowania 17 000,00 zł.

Ponadto w ramach programu zrealizowano projekt pn. „Z bajką świat ciekawy”, w ramach którego przeprowadzono warsztaty: recyklingowe i ilustracyjne, teatrzyk Kamishibai, spotkania biblioteczne oraz wycieczkę do Europejskiego Centrum Bajki im. Koziółka Matołka w Pacanowie.

Wartość dofinansowania 8 698,00 zł.

5. Program „Infrastruktura domów kultury”

W ramach programu zrealizowano projekt pn. „Podniesienie jakości oferty kulturalno-edukacyjnej Gminnego Ośrodka Kultury w Komańczy poprzez zakup wyposażenia” mający na celu poprawę infrastruktury kulturalnej Gminnego Ośrodka Kultury w Komańczy.

Wartość dofinansowania 42 000,00 zł.

6. Program „Kultura dostępna”

W ramach programu zrealizowano projekt pn. „Niech nasza droga będzie wspólna – śladami Jana Pawła II”, gdzie zorganizowany został rajd pieszy do Jeziorek Duszatyńskich oraz wyjazd do Wadowic i okolic.

Wartość dofinansowania 15 000,00 zł.

Gminny Ośrodek Kultury w Komańczy otrzymał również dofinansowanie z Fundacji PZU na realizację projektu pn. „Harasymiada – na ścieżkach krainy łagodności” w kwocie 18 300,00 zł oraz z Narodowego Centrum Kultury na realizację projektu pn. „XXV Spotkania przygraniczne Polski i Słowacji – koncert charytatywny dla Ukrainy” w kwocie 33 000,00 zł.

Ponadto w 2022 roku Gminny Ośrodek Kultury w Komańczy pozyskał różnego rodzaju darowizny, które przedstawia tabela nr 22.

Tabela 22. Darowizny pozyskane przez Gminny Ośrodek Kultury w Komańczy w 2022 roku.

Lp.	Rodzaj darowizny	Nazwa darczyńcy	Wartość
1.	Laptopy (6 sztuk)	Fundacja Wspierania Zrównoważonego Rozwoju	10 974,00
2.	Środki pieniężne	Nadleśnictwo Komańcza	3 000,00
3.	Wyposażenie biurowe	Nowy Styl S.A.	3 989,65
Razem:			17 963,65

W 2022 roku organizowane były następujące uroczystości, imprezy sportowo-rekreacyjne i kulturalne, które przedstawiają tabele nr 23 i 24.

Tabela 23. Wykaz organizowanych imprez kulturalnych w 2022 roku.

Lp.	Nazwa imprezy	Termin	Miejscowość	Organizatorzy/ współorganizatorzy
1.	Wieczór z kolędą	16.01.2022	Szczawne	Gmina Komańcza, Gminny Ośrodek Kultury w Komańczy, Ośrodek Kultury w Szczawnem, Związek Ukraińców w Polsce oddział w Sanoku
2.	XIII Festiwal Kolęd i pastorałek „A słowo stało się ciałem”	18.01.2022	Rzepedź	Gmina Komańcza, Szkoła Podstawowa w Rzepedzi, Ośrodek Kultury w Rzepedzi, Gminny Ośrodek Kultury w Komańczy
3.	Spotkanie z okazji Dnia Kobiet	08.03.2022	Komańcza	Gminny Ośrodek Kultury w Komańczy, Biblioteka Publiczna w Komańczy, Stowarzyszenie 50+ w Komańczy
4.	Wielkanocne Spotkanie Ekumeniczne	09.04.2022	Szczawne	Gmina Komańcza, Gminny Ośrodek Kultury w Komańczy, Ośrodek Kultury w Szczawnem
5.	Obchody Święta Konstytucji 3 Maja	03.05.2022	Komańcza	Gmina Komańcza, Gminny Ośrodek Kultury w Komańczy
6.	Rekonstrukcja Bitwy Historycznej z 1915 r.	12.06.2022	Komańcza	Gmina Komańcza, Gminny Ośrodek Kultury w Komańczy
7.	Inauguracja pociągu turystycznego	25.06.2022	Komańcza Letnisko	Gmina Komańcza, Gminny Ośrodek Kultury w Komańczy
8.	Piknik rodzinny na powitanie wakacji	25.06.2022	Rzepedź	Gminny Ośrodek Kultury w Komańczy, Ośrodek Kultury w Rzepedzi, Rada Rodziców Szkoły Podstawowej w Rzepedzi
9.	PIK-NIK	01.07.2022	Komańcza	Gminny Ośrodek Kultury w Komańczy, Biblioteka Publiczna w Komańczy

Lp.	Nazwa imprezy	Termin	Miejscowość	Organizatorzy/ współorganizatorzy
10.	VIII Dni Nowego Łupkowa, X Zawody Drwali – Operatorów Pilarek	16.07.2022	Nowy Łupków	Gmina Komańcza, Gminny Ośrodek Kultury w Komańczy, Nadleśnictwo Komańcza, Sołectwo Nowy Łupków
11.	Piknik rodzinny	23.07.2022	Wisłok Wielki	OSP Wisłok Wielki, Sołectwo Wisłok Wielki, KGW Czystogarb, Gmina Komańcza, Gminny Ośrodek Kultury w Komańczy
12.	XX Transgraniczny Wyścig Rowerów Górskich dla dzieci i młodzieży	06.08.2022	Komańcza	Stowarzyszenie Sportowo-Rekreacyjne „Żbik”, Gmina Komańcza, Gminny Ośrodek Kultury w Komańczy
13.	XXV Spotkania przygraniczne Polski i Słowacji	07.08.2022	Komańcza	Gmina Komańcza, Gminny Ośrodek Kultury w Komańczy
14.	PIK-NIK	19.08.2022	Szczawne	Gminny Ośrodek Kultury w Komańczy, Ośrodek Kultury w Szczawnem, Biblioteka Publiczna w Szczawnem
15.	Piknik Rodzinny w ramach projektu pn. „Niech nasza droga będzie wspólna – śladami Jana Pawła II”	10.09.2022	Rzepedź	Gminny Ośrodek Kultury w Komańczy, Ośrodek Kultury w Rzepedzi
16.	Koncert Pawła Dudzika w ramach realizacji projektu pn. "Niech nasza droga będzie wspólna – śladami Jana Pawła II”	11.09.2022	Klasztor Sióstr Nazaretanek w Komańczy	Gminny Ośrodek Kultury w Komańczy
17.	XIII HARASYMIADA	16.09.2022	Komańcza	Gminny Ośrodek Kultury w Komańczy, Biblioteka Publiczna w Komańczy
18.	Koncert Jerzego Krupy w ramach projektu pn. „Harasympiada – na ścieżkach Krainy Łagodności”	17.09.2022	Wola Michowa	Gminny Ośrodek Kultury w Komańczy, Biblioteka Publiczna w Komańczy
19.	Osod w Osławicy	01.10.2022	Osławica	Stowarzyszenie wspierania Inicjatyw Lokalnych w Komańczy, Gmina Komańcza, Gminny Ośrodek Kultury w Komańczy
20.	Koncert pieśni maryjnych w ramach realizacji projektu pn. „Niech nasza droga będzie wspólna – śladami Jana Pawła II”	23.10.2022	Komańcza	Gminny Ośrodek Kultury w Komańczy
21.	Obchody Święta Niepodległości 11 listopada	11.11.2022	Komańcza	Gmina Komańcza, Gminny Ośrodek Kultury w Komańczy
22.	Konferencja „Wielka Wojna w Dolinie Osławy 1914-1915”	17.12.2022	Szczawne	Gminny Ośrodek Kultury w Komańczy, Ośrodek Kultury w Szczawnem

Tabela 24. Wykaz organizowanych imprez sportowo – rekreacyjnych w 2022 roku.

Lp.	Nazwa imprezy	Termin	Miejscowość	Organizatorzy/ współorganizatorzy
1.	Sadzenie lip drobnolistnych w ramach realizacji projektu pn. „Wspólnie dla środowiska, wspólnie dla Komańczy! – czyli działania proekologiczne w walce z uzależnieniami”	07.05.2022	Nowy Łupków	Gminny Ośrodek Kultury w Komańczy, OSP Nowy Łupków, Publiczna Szkoła Podstawowa w Nowym Łupkowie
2.	Pieszny rajd na Połoninę Wetlińską w ramach XIII edycji Harasymiady	17.09.2022	Połonina Wetlińska	Gminny Ośrodek Kultury w Komańczy
3.	Pieszna wycieczka do Jawornika z przewodnikiem górskim i przyrodnikiem	19.09.2022	Jawornik	Gmina Komańcza, Gminny Ośrodek Kultury w Komańczy
4.	Rajd pieszy do Jeziorok Duszatyńskich i na Chryszczatą	11.10.2022	Duszatyn	Gminny Ośrodek Kultury w Komańczy

Ponadto Gminny Ośrodek Kultury w Komańczy zorganizował następujące wydarzenia:

- Konkurs z okazji Dnia Babci i Dziadka;
- Konkurs z okazji „Dnia Niedźwiedzia”;
- Konkurs plastyczno-manualny na Najpiękniejszy Stroik Wielkanocny;
- Konkurs plastyczny „Bohaterowie Niepodległej Polski” w ramach realizacji projektu pn. „Karpackim szlakiem Wielkiej Wojny” – uczcijmy 104 rocznicę odzyskania Niepodległości;
- Powitanie pociągu okazjonalnego w miejscowości Komańcza – Letnisko;
- Wycieczka do Muzeum dobrocetek w Rzeszowie w ramach realizacji projektu pn. „Za górami, za lasami ... dzieci bajką zabajani” z programu Partnerstwo dla książki 2022;
- Wycieczka międzypokoleniowa do Rzeszowa w ramach projektu pn. „Wspólny czas – wspólne pasje, czyli budujemy relacje również w teatrze” w ramach programu Partnerstwo dla książki 2022;
- Soboty z przewodnikiem po Komańczy;
- Wycieczka do Europejskiego Centrum Bajki im. Koziołka Matołka w Pacanowie w ramach realizacji projektu pn. „Z bajką świat ciekawy” z programu Promocja czytelnictwa 2022;
- Wycieczka międzypokoleniowa do Warszawy w ramach realizacji projektu pn. „Wspólny czas – wspólne pasje, czyli budujemy relacje również w teatrze” z programu Partnerstwo dla książki 2022;
- Konkurs dla KGW na lokalną potrawę i wypiek w ramach realizacji projektu pn. „XXV Spotkania Przygraniczne Polski i Słowacji – koncert charytatywny dla Ukrainy” z programu Kultura – Interwencje. Edycja 2022;
- Spotkania kulinarne we współpracy z KGW Czystogarb w ramach realizacji projektu pn. „XXV Spotkania Przygraniczne Polski i Słowacji – koncert charytatywny dla Ukrainy” z programu Kultura – Interwencje. Edycja 2022;

- Wycieczka edukacyjno-integracyjna do Zakopanego w ramach realizacji projektu pn. „Awantury i wybryki, czyli z Makuszyńskim podróże małe i duże”;
- Konkurs fotograficzny „Perły Komańczy” organizowany w ramach realizacji projektu pn. „XXV Spotkania Przygraniczne Polski i Słowacji – koncert charytatywny dla Ukrainy” z programu Kultura – Interwencje. Edycja 2022;
- Konkurs poetycko-plastyczny „Wiatrem Bieszczadzkiem niesieni” w ramach realizacji projektu pn. „Harasymiada – na ścieżkach krainy łagodności” dofinansowanego z Fundacji PZU;
- Warsztaty sadownicze;
- Dwudniowy wyjazd edukacyjno-integracyjny dla seniorów do Uniwersytetu Ludowego Rzemiosła Artystycznego w Woli Sękowej w ramach realizacji projektu pn. „Edukacja kulturalna w Komańczy – z pasji do natury”;
- Wycieczka do Wadowic w ramach realizacji projektu pn. „Niech nasza droga będzie wspólna – śladami Jana Pawła II”;
- Prelekcje pt. „Prace archeologiczne na terenie Gminy Komańcza” przeprowadzone w Szkole Podstawowej w Komańczy i Szkole Podstawowej w Rzepedzi w ramach realizacji projektu pn. „Zapomniane cmentarze Maniowa. Badania weryfikacyjne i przywracanie pamięci o cmentarzu na Krąglicy w Maniowie”;
- Konkurs plastyczno-manualny na „Najpiękniejszą kartkę Bożonarodzeniową”;
- Konkurs mikołajkowy „Święty, święty uśmiechnięty ...”.

11.3.1 Działalność bibliotek

Wysokość wydatkowanych środków pieniężnych na zakup książek do bibliotek w ostatnich pięciu latach przedstawia tabela nr 25.

Tabela 25. Wysokość poniesionych środków pieniężnych na zakup książek do bibliotek w latach 2018 – 2022.

Rok	Kwota wydatkowana	Dofinansowanie
2018	8 200,00	3 700,00
2019	9 276,41	3 700,00
2020	10 608,92	3 700,00
2021	11 095,46	3 700,00
2022	10 602,56	3 700,00

Ilość zarejestrowanych czytelników w poszczególnych bibliotekach w okresie ostatnich pięciu lat przedstawia tabela nr 26.

Tabela 26. Zarejestrowani czytelnicy w latach 2018 – 2022.

Nazwa biblioteki	Ilość zarejestrowanych czytelników				
	2018 rok	2019 rok	2020 rok	2021 rok	2022 rok
Biblioteka Publiczna w Komańczy	233	265	216	128	133

Nazwa biblioteki	Ilość zarejestrowanych czytelników				
	2018 rok	2019 rok	2020 rok	2021 rok	2022 rok
Biblioteka Publiczna w Rzepedzi	160	190	178	213	226
Biblioteka Publiczna w Szczawnem	114	121	122	122	124
Razem:	507	576	516	463	483

Ilość wypożyczonych książek w poszczególnych bibliotekach w okresie ostatnich pięciu lat przedstawia tabela nr 27.

Tabela 27. Wypożyczenia książek w latach 2018 – 2022.

Nazwa biblioteki	Ilość wypożyczonych książek				
	2018 rok	2019 rok	2020 rok	2021 rok	2022 rok
Biblioteka Publiczna w Komańczy	2 274	3 038	2 225	1 817	1 882
Biblioteka Publiczna w Rzepedzi	1 747	1 960	2 083	2 892	2 462
Biblioteka Publiczna w Szczawnem	2 154	2 415	2 430	2 196	1 942
Razem:	6 175	7 413	6 738	6 905	6 286

Ilość wypożyczonych czasopism w poszczególnych bibliotekach w okresie ostatnich pięciu lat przedstawia tabela nr 28.

Tabela 28. Wypożyczenia czasopism w latach 2018 – 2022.

Nazwa biblioteki	Ilość wypożyczonych książek				
	2018 rok	2019 rok	2020 rok	2021 rok	2022 rok
Biblioteka Publiczna w Komańczy	195	155	0	0	0
Biblioteka Publiczna w Rzepedzi	290	310	0	0	0
Biblioteka Publiczna w Szczawnem	310	334	0	0	0
Razem:	795	799	0	0	0

Biblioteki Publiczne w 2022 roku zorganizowały następujące wydarzenia:

Biblioteka Publiczna w Komańczy:

- Ferie w Bibliotece – zajęcia plastyczno-manualne (6 spotkań);
- Walentynkowa akcja czytelnicza pt. „Zakochaj się w czytaniu”;
- Spotkania Dyskusyjnego Klubu Książki (14 spotkań);
- Spotkanie z okazji Dnia Kobiet;
- Konkurs plastyczno-manualny na Najpiękniejszy Stroik Wielkanocny;
- Warsztaty wielkanocne robienia: kartek, jajek, kurczaków, baranków i stroików wielkanocnych;
- Jubileusz 3-lecia Dyskusyjnego Klubu Książki;

- Warsztaty kulinarne i muzyczne „Z łemkowską nutą i smakiem – wolni od uzależnień”;
- Dzień Dziecka w Bibliotece Publicznej w Komańczy (czytanie książek, gry, zabawy);
- Spektakl „O chłopcu z drewna” – Teatr Lalek Pinokio w ramach realizacji projektu pn. „Za górami, za lasami ... dzieci bajką zabajani” z programu Partnerstwo dla książki 2022;
- Kreatywne wakacje w bibliotece – warsztaty kreatywno-manualne;
- Cykl zajęć komputerowych w ramach realizacji projektu pn. „Kompetencje medialne”;
- Spotkanie autorskie z Panem Andrzejem Potockim w ramach realizacji projektu pn. „Za górami, za lasami ... dzieci bajką zabajani” z programu Partnerstwo dla książki 2022;
- Spotkanie autorskie z Panią Krystyną Chowaniec i Panią Sylwią Winnik;
- Spotkania biblioteczne seniorów z dziećmi – wspólne czytanie w ramach projektów: „Z bajką świat ciekawy”, „Za górami, za lasami ... dzieci bajką zabajani” oraz „Awantury i wybryki, czyli z Makuszyńskim podróże małe i duże”;
- Dzień miłośników książek w Bibliotece Publicznej w Komańczy;
- Warsztaty fotograficzne w ramach realizacji projektu pn. „XXV Spotkania przygraniczne Polski i Słowacji – koncert charytatywny dla Ukrainy” z programu Kultura – Interwencje. Edycja 2022;
- Warsztaty malowania na szkle, florystyczne, wypalania w drewnie, pieczenia chleba i wyrobu serów organizowane w ramach projektu pn. „Edukacja kulturalna w Komańczy – z pasji do natury”;
- Konkurs poetycko-plastyczny „Wiatrem Bieszczadzkiem niesieni” w ramach realizacji projektu pn. „Harasymiada – na ścieżkach krainy łagodności” dofinansowanego z Fundacji PZU;
- Warsztaty fotograficzne w plenerze w ramach realizacji projektu pn. „Harasymiada – na ścieżkach krainy łagodności” dofinansowanego z Fundacji PZU;
- Spotkanie biblioteczne z Panem Edwardem Orłowskim w ramach realizacji projektu pn. „Niech nasza droga będzie wspólna – śladami Jana Pawła II” z programu Kultura Dostępna 2022;
- Udział w Narodowym czytaniu - „Ballady i romanse” Adama Mickiewicza;
- Warsztaty międzypokoleniowe pięknego czytania w ramach realizacji projektu pn. „Awantury i wybryki, czyli z Makuszyńskim podróże małe i duże” z programu Promocja czytelnictwa 2022;
- Spektakl pt. „Trzy świnki” wystawiony przez Teatr Nemno z Rzeszowa;
- Warsztaty teatralne w ramach realizacji projektu pn. „Wspólny czas – wspólne pasje, czyli budujemy relacje również w teatrze” z programu Partnerstwo dla książki 2022;
- Zabawa Andrzejkowa;
- Cykl warsztatów bożonarodzeniowych;
- Mikołajkowa akcja we współpracy z DKK – przyjdź do Biblioteki i wybierz książkę spod choinki.

Biblioteka Publiczna w Rzepedzi i Ośrodek Kultury w Rzepedzi:

- Zajęcia czytelniczo-plastyczne z okazji Dnia Babci i Dziadka;
- Ferie w Bibliotece – „Czytam-Maluję-Poznaję – Teatrzyk kukiełkowy na podstawie bajki „Jaś i Małgosia”;
- Szare, bure i pstrokaty – Dzień Kota;
- Spotkania Dyskusyjnego Klubu Książki (17 spotkań);
- Łamigłówki mądre sówki – gry planszowe;
- Dzień Motyla – zajęcia czytelniczo-plastyczne;
- Wiosno, wiosno ... ach to ty! – zajęcia czytelniczo kreatywne;
- Lekcja historii – prezentacja sylwetek żołnierzy Armii Krajowej: Heleny Żurowskiej i Klementyny Zaleskiej;
- Wielkanocny kiermasz rękodzieła;
- Wielkanocne zajęcia czytelniczo-plastyczne dla przedszkolaków;
- Warsztaty Wielkanocne;
- Polska Moja Ojczyzna – zajęcia edukacyjne związane z 1, 2, 3 Maja;
- Jubileusz 3-lecia dyskusyjnego Klubu Książki (podsumowanie działalności);
- Spotkanie z okazji Dnia Matki;
- Dzień Mamy – zajęcia czytelniczo-plastyczne;
- „Chłopiec z drewna”, „Jan Paweł II, czyli jak karolek został Papieżem” – Teatr lalek Pinokio z Nowego Sącza;
- Spotkanie autorskie z Panem Tomaszem Szwedem i Panią Jolantą Richter-Magnuszewską w ramach realizacji projektu pn. „za górami, za lasami ... dzieci bajką zabajani” z programu Partnerstwo dla książki 2022;
- Wycieczki do: Rzeszowa, Pacanowa, Warszawy i Zakopanego w ramach realizacji projektów;
- Warsztaty fotograficzne w ramach realizacji projektu pn. „XXV Spotkania przygraniczne Polski i Słowacji – koncert charytatywny dla Ukrainy” z programu Kultura – Interwencje. Edycja 2022;
- Warsztaty ilustracyjne na podstawie bajek A. Fredry – 3 spotkania w ramach realizacji projektu pn. „Z bajką świat ciekawy” z programu promocja czytelnictwa 2022;
- Warsztaty malowania na szkle, florystyczne, wypalania w drewnie, pieczenia chleba i wyrobu serów organizowane w ramach realizacji projektu pn. „Edukacja kulturalna w Komańczy – z pasji do natury”;
- Warsztaty międzypokoleniowe pięknego czytania w ramach realizacji projektu pn. „Awantury i wybryki, czyli z Makuszyńskim podróże małe i duże” z programu Promocja czytelnictwa 2022;
- Warsztaty teatralne w ramach projektu pn. „Wspólny czas – wspólne pasje, czyli budujemy relacje również w teatrze” z programu Partnerstwo dla książki 2022;
- Warsztaty recytatorskie organizowane w ramach realizacji projektu pn. „Harasymiada – na ścieżkach krainy łagodności” dofinansowanego z Fundacji PZU;

- Spotkania biblioteczne seniorów z dziećmi – wspólne czytanie w ramach projektów: „Z bajką świat ciekawy”, „Za górami, za lasami ... dzieci bajką zabajani”, „Awantury i wybryki, czyli z Makuszyńskim podróże małe i duże”;
- Teatrzyk Kamishibai na podstawie bajek A. Fredry w ramach realizacji projektu pn. „Z bajką świat ciekawy” z programu Promocja czytelnictwa 2022;
- Warsztaty fotograficzne w plenerze w ramach realizacji projektu pn. „Harasymiada – na ścieżkach krainy łagodności” dofinansowanego z Fundacji PZU;
- Spotkanie z Mikołajem;
- Wieczór Andrzejkowy;
- Spotkanie Andrzejkowe dla seniorów;
- Dzień postaci z bajki, Święto dyni, Światowy Dzień Drzewa, Dzień uśmiechu – zajęcia czytelniczo-plastyczne.

Biblioteka Publiczna w Szczawnem i Ośrodek Kultury w Szczawnem:

- Wieczór z kolędą – koncert kolęd;
- Ferie zimowe w Bibliotece, cykl warsztatów zaplatamy, wyplatamy, czyli zabawy ze sznurkiem i włóczką, anielskie warsztaty, włóczkowe ptaszki, makramowe dekoracje, serwetkowe baletnice;
- Walentynki – zajęcia plastyczne dla dzieci i młodzieży;
- Spotkanie z Photonami oraz modelowanie długopisami 3D dla najmłodszych, projektowanie i modelowanie druku 3D w programie Tinkercard;
- Świętujemy Dzień Kobiet;
- Cykl warsztatów wielkanocnych: kartki, zajaczkki, pisanki, palmy;
- Przedstawienie kukiełkowe o Czerwonym Kapturku;
- Gra terenowa dla dzieci „Co w trawie piszczy”, warsztaty recyklingowe odnawiania starych donic;
- Spotkanie z okazji Dnia Matki, występ grupy teatralnej, upominki dla mam;
- Spotkanie autorskie z pisarzem Panem Tomaszem Szwedem w ramach realizacji projektu pn. „Za górami, za lasami ... dzieci bajką zabajani” z programu Partnerstwo dla książki 2022;
- Wycieczka do Rzeszowa dla dzieci działających przy bibliotekach i ośrodkach kultury w Gminie Komańcza na spektakl w teatrze Maska pt. „Biruta i tajemnica rzeki” w ramach realizacji projektu pn. „Wspólny czas – wspólne pasje, czyli budujemy relacje również w teatrze” z programu Partnerstwo dla książki 2022;
- Kreatywne wakacje w Bibliotece Publicznej w Szczawnem, warsztaty w każdą środę i czwartek;
- Warsztaty międzypokoleniowe pięknego czytania w ramach realizacji projektu pn. „Awantury i wybryki, czyli z Makuszyńskim podróże małe i duże” z programu Promocja czytelnictwa 2022;
- Warsztaty recyklingowe w ramach realizacji projektu pn. „Z bajką świat ciekawy” z programu Promocja czytelnictwa 2022;
- Ognisko integracyjne dla dzieci i młodzieży działających przy bibliotece;

- Warsztaty malowania na szkle, florystyczne, wypalania w drewnie, pieczenia chleba i wyrobu serów organizowane w ramach realizacji projektu pn. „Edukacja kulturalna w Komańczy – z pasji do natury”;
- Warsztaty fotograficzne w ramach realizacji projektu pn. „XXV Spotkania przygraniczne Polski i Słowacji – koncert charytatywny dla Ukrainy” z programu Kultura – Interwencje. Edycja 2022;
- Warsztaty fotograficzne w plenerze w ramach realizacji projektu pn. „Harasymiada – na ścieżkach krainy łagodności” dofinansowanego z Fundacji PZU;
- Spotkanie biblioteczne – czytanie bajek przez seniorów dla dzieci w ramach realizacji projektów pn.: „Za górami, za lasami ... dzieci bajką zabajani” oraz „Awantury i wybryki, czyli z Makuszyńskim podróże małe i duże”;
- Międzypokoleniowe warsztaty teatralne, kukiełkowe i wystawienie bajki I. Krasickiego pt. „Przyjaciele” w ramach realizacji projektu pn. „Z bajką świat ciekawy” z programu Promocja czytelnictwa 2022;
- Spotkanie biblioteczne w ramach realizacji projektu pn. „Niech nasza droga będzie wspólna – śladami Jana Pawła II” z programu Kultura Dostępna 2022;
- Cykl świątecznych warsztatów bożonarodzeniowych;
- Spotkanie z Mikołajem.

11.4 Pomoc społeczna

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Komańczy realizował założenia programowe z zakresu wspierania rodziny, jak też przeciwdziałania przemocy w rodzinie, korzystając z takich narzędzi jak: praca socjalna, świadczenia i dodatki, pomoc materialna, wsparcie z zakresu programów resortowych.

Na dzień 31 grudnia 2022 roku w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Komańczy zatrudnionych było 7 osób:

- kierownik GOPS – 1 osoba;
- księgowa – 1 osoba;
- pracownik socjalny – 3 osoby;
- pracownik ds. świadczeń rodzinnych – 1 osoba;
- asystent rodziny – 1 osoba.

W 2022 roku na działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Komańczy pozyskano dochody finansowe w kwocie **7 909 807,59 zł**, natomiast wydatki finansowe wyniosły **8 644 565,54 zł**.

11.4.1 Praca socjalna

Praca socjalna prowadzona przez pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Komańczy opierała się na następujących działaniach:

- 1) udzielaniu pomocy przy kompletowaniu dokumentów niezbędnych do otrzymania renty, emerytury, świadczeń wyjątkowych itp.;

- 2) udzielaniu informacji, wskazówek i pomocy w zakresie rozwiązywania spraw życiowych osobom, które dzięki tej pomocy będą zdolne samodzielnie rozwiązywać problemy będące przyczyną trudnej sytuacji życiowej;
- 3) występowaniu w charakterze przedstawiciela i rzecznika spraw podopiecznych szczególnie niezaradnych życiowo;
- 4) podejmowaniu działań w zakresie uzyskiwania alimentów;
- 5) analizie i ocenie zjawisk, które powodują zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej oraz kwalifikowanie do uzyskania tych świadczeń;
- 6) uczeniu racjonalnego gospodarowania posiadanymi środkami;
- 7) współpracy z pedagogami szkolnymi, sadem rodzinnym, kuratorami zawodowymi i społecznymi, policją, zakładem karnym, lekarzami, pielęgniarkami itp.;
- 8) współpracy z placówkami gminy i poza gminnymi w szczególności objęcia dożywianiem dzieci.

Praca socjalna prowadzona jest w oparciu o dokonaną diagnozę sytuacji klienta. W roku 2022 pracownicy socjalni tutejszego ośrodka przeprowadzili 175 wywiadów środowiskowych. Pomocy w postaci pracy socjalnej udzielono 19 rodzinom, w tym wyłącznie w postaci pracy socjalnej dla 7 rodzin.

Szczegółowe dane dotyczące udzielonej pomocy w 2022 roku przedstawia tabela nr 29.

Tabela 29. Ilość udzielonej pomocy socjalnej w 2022 roku.

Lp.	Forma pomocy	Liczba osób, którym przyznano świadczenie	Liczba świadczeń	Kwota udzielonych świadczeń
1.	Zasiłki stałe	12	141	86 705,00
2.	Składki na ubezpieczenie zdrowotne	12	142	7 848,00
3.	Zasiłki okresowe	10	50	23 925,00
4.	Zasiłki celowe	15	22	6 488,00
5.	Posiłki – „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”	75	8 058	42 268,00
6.	Usługi opiekuńcze	4	443	11 917,00
7.	Odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej	10	108	323 796,00
Razem:		138	8 964	502 947,00

W 2022 roku do Domów Pomocy Społecznej zostały skierowane 2 osoby. Ogólnie w Domach Pomocy Społecznej w 2022 roku przebywało 10 mieszkańców Gminy Komańcza.

Liczbę osób skierowanych do Domów Pomocy Społecznej oraz wysokość wydatkowanych środków na ten cel w latach 2018 – 2022 przedstawia tabela nr 30.

Tabela 30. Liczba osób skierowanych do Domów Pomocy Społecznej oraz wysokość wydatkowanych środków w latach 2018 – 2022.

Rok	Liczba osób objętych pomocą	Wysokość poniesionych środków	Źródło finansowania
2018	6	135 394,37	Budżet gminy
2019	5	101 168,51	Budżet gminy
2020	6	153 064,38	Budżet gminy
2021	8	213 266,35	Budżet gminy
2022	10	323 796,04	Budżet gminy

Liczbę osób objętych opieką zdrowotną finansowaną ze środków publicznych w latach 2018 – 2022 przedstawia tabela nr 31.

Tabela 31. Liczba osób objętych pomocą zdrowotną w latach 2018 – 2022.

Liczba osób objętych pomocą	Rok				
	2018	2019	2020	2021	2022
	5	7	11	7	1

11.4.2 Asystent rodziny

W listopadzie 2022 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Komańczy zatrudnił asystenta rodziny na umowę zlecenie. Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej asystent rodziny ma za zadanie przede wszystkim pomóc rodzinie przeżywającej problemy opiekuńczo – wychowawcze. Głównym celem asystentury jest podniesienie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych, prowadzenia gospodarstwa domowego, radzenia sobie z sytuacjami dnia codziennego rodziców lub opiekunów dzieci. Efektem powinno być odzyskanie przez osoby przyjmujące pomoc kontroli nad własnym życiem, które pozwala im być samodzielnym oraz tak wypełniać role rodzica, aby środowisko rodzinne sprzyjało bezpieczeństwu i rozwojowi dzieci. Praca rodziny z asystentem odbywa się na zasadzie dobrowolności, chyba że rodzina przeżywająca trudności zostanie do współpracy zobligowana przez sąd rodzinny. O przydzielenie asystenta wnioskuje pracownik socjalny po przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego i zdiagnozowaniu problemów opiekuńczo – wychowawczych. Procedury postępowania pracownika socjalnego i asystenta rodziny w pracy z rodziną przeżywającą trudności zostały wprowadzone Zarządzeniem nr 4/18 Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Komańczy z dnia 17 września 2018 roku.

W 2022 roku pomocą asystenta rodziny były objęte 3 rodziny mieszkające w Gminie Komańcza. Asystenta przydzielono na wniosek pracownika socjalnego, nie wskutek nakazu sądu. Asystent po wejściu do rodziny zapoznał się z sytuacją rodzinną

oraz podjął współpracę z instytucjami pracującymi na rzecz dziecka (np. placówki oświatowe, kurator sądowy, przedszkole, koordynator pieczy zastępczej w PCPR). Po dokonaniu diagnozy problemów i deficytów rodzin, wraz z nimi i we współpracy z pracownikiem socjalnym opracował plany pracy z rodziną. Asystent rodziny przede wszystkim starał się pomagać w rozwiązywaniu problemów socjalnych, w załatwianiu spraw urzędowych, w rozwiązywaniu trudności opiekuńczo – wychowawczych, w realizacji potrzeb dzieci przebywających w rodzinach i zapewnieniu im właściwej opieki, w rozwiązywaniu problemów natury psychologicznej. Wspierał rodziny w poszukiwaniu pomocy specjalistycznej. Asystent ponadto motywował członków rodzin do podjęcia zatrudnienia bądź uzupełnienia kwalifikacji zawodowych w celu znalezienia pracy.

Liczbę osób objętych pomocą asystenta rodziny i wysokość środków poniesionych na ten cel przedstawia tabela nr 32.

Tabela 32. Liczba osób objętych pomocą i wydatki na asystenta rodziny w 2022 roku.

Liczba rodzin objęta pomocą	Liczba osób objętych pomocą	Wysokość poniesionych środków	Źródło finansowania
3	9	2 487,80	Budżet gminy

11.4.3 Świadczenia rodzinne

Świadczenia rodzinne to zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego, świadczenia opiekuńcze (zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy), jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka (tzw. becikowe), świadczenie rodzicielskie, do których prawo nabywa się w sposób określony w ustawie z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych. Rodzaj udzielonych świadczeń rodzinnych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Komańczy w 2022 roku przedstawia tabela nr 33.

Tabela 33. Świadczenia rodzinne udzielone w 2022 roku.

Lp.	Rodzaj świadczenia rodzinnego	Liczba świadczeń	Kwota udzielonych świadczeń
1.	Zasiłki rodzinne	2 088	240 699,00
2.	Dodatek z tytułu urodzenia dziecka	3	3 000,00
3.	Dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	43	16 778,00
4.	Dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka	48	9 264,00
5.	Dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	71	7 570,00
6.	Dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	241	13 799,00
7.	Dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	307	26 756,00

Lp.	Rodzaj świadczenia rodzinnego	Liczba świadczeń	Kwota udzielonych świadczeń
8.	Dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	1 000	46 616,00
9.	Zasiłki pielęgnacyjne	1 122	242 172,00
10.	Świadczenia pielęgnacyjne	463	969 354,00
11.	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	10	10 000,00
12.	Fundusz alimentacyjny	244	104 100,00
13.	Składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe	324	179 252,00
14.	Składki zdrowotne	152	28 883,00
15.	Świadczenie rodzicielskie	80	79 018,00
Razem:		6 196	1 977 261,00

W 2022 roku wśród beneficjentów świadczeń rodzinnych znaleźli się także obywatele Ukrainy, którzy po wybuchu wojny w ich kraju przebywali na terenie Gminy Komańcza. Rodzaj i ilość świadczeń rodzinnych udzielonych obywatelom Ukrainy obrazuje tabela nr 34.

Tabela 34. Świadczenia rodzinne udzielone obywatelom Ukrainy w 2022 roku.

Lp.	Rodzaj świadczenia rodzinnego	Liczba świadczeń	Kwota udzielonych świadczeń
1.	Świadczenia rodzinne	125	18 517,00
2.	Dodatki do zasiłków rodzinnych	28	4 059,00
3.	Świadczenie pielęgnacyjne	2	4 238,00
4.	Zasiłek pielęgnacyjny	2	432,00
5.	Świadczenie rodzicielskie	5	5 000,00
6.	Składki na ubezpieczenie społeczne	2	1 166,00
Razem:		164	33 412,00

Liczba osób objętych pomocą w ramach funduszu alimentacyjnego oraz wysokość środków pieniężnych poniesionych na ten cel w latach 2018 – 2022 przedstawia tabela nr 35.

Tabela 35. Liczba osób objętych pomocą w ramach funduszu alimentacyjnego oraz wysokość wydatkowanych środków w latach 2018 – 2022.

Rok	Liczba osób objętych pomocą	Wysokość poniesionych środków	Źródło finansowania
2018	21	101 229,68	Budżet państwa
2019	17	90 450,00	Budżet państwa
2020	21	87 186,22	Budżet państwa
2021	19	101 891,77	Budżet państwa
2022	20	104 100,00	Budżet państwa

11.4.4 Dodatki mieszkaniowe

Dodatek mieszkaniowy jest świadczeniem pieniężnym wypłacanym przez gminę, mającym na celu dofinansowanie do wydatków mieszkaniowych ponoszonych w związku z zajmowaniem lokalu mieszkalnego.

Liczbę osób pobierających dodatek mieszkaniowy oraz wysokość środków pieniężnych przeznaczonych na ten cel w latach 2018 – 2022 przedstawia tabela nr 36.

Tabela 36. Liczba osób pobierających dodatek mieszkaniowy oraz wysokość wydatkowanych środków w latach 2018 – 2022.

Rok	Liczba osób objętych pomocą	Wysokość poniesionych środków	Źródło finansowania
2018	22	37 024,70	Budżet gminy
2019	17	29 935,21	Budżet gminy
2020	22	36 037,95	Budżet gminy
2021	24	45 750,89	Budżet gminy
2022	17	35 551,40	Budżet gminy

11.4.5 Dodatek energetyczny

Dodatek energetyczny stanowi częściową rekompensatę kosztów opłat ponoszonych z tytułu zużycia energii elektrycznej. Dodatek przysługuje tzw. odbiorcy wrażliwemu energii elektrycznej, czyli osobie pobierającej dodatek mieszkaniowy.

Liczbę osób objętych dodatkiem energetycznym oraz wysokość poniesionych środków pieniężnych na ten cel w latach 2018 – 2022 przedstawia tabela nr 37.

Tabela 37. Liczba osób objętych dodatkiem energetycznym oraz wysokość wydatkowanych środków na ten cel w latach 2018 – 2022.

Rok	Liczba osób objętych pomocą	Wysokość poniesionych wydatków	Źródło finansowania
2018	6	1 138,63	Budżet państwa
2019	6	871,40	Budżet państwa
2020	5	585,55	Budżet państwa
2021	7	637,89	Budżet państwa
2022	0	0	-

W 2022 roku dodatek energetyczny nie był wypłacany z uwagi na to, że zamiast niego wprowadzono dodatek osłonowy.

11.4.6 Pomoc materialna o charakterze socjalnym

Zgodnie z ustawą z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty uczniowi przysługuje prawo do pomocy materialnej ze środków przeznaczonych na ten cel w budżecie państwa lub budżecie właściwej jednostki samorządu terytorialnego. Pomoc materialna ma charakter socjalny albo motywacyjny. Świadczeniami pomocy materialnej

o charakterze socjalnym są: stypendia szkolne oraz zasiłek szkolny. Tę formę wsparcia przewidziano dla uczniów, znajdujących się w trudnej sytuacji w rodzinie, wynikającej z niskich dochodów na osobę w rodzinie. Stypendium szkolne może mieć formę:

- 1) całkowitego lub częściowego pokrycia kosztów udziału w zajęciach edukacyjnych, w tym wyrównawczych, wykraczających poza zajęcia realizowane w szkole w ramach planu nauczania, a także udziału w zajęciach edukacyjnych realizowanych poza szkołą;
- 2) pomocy rzeczowej o charakterze edukacyjnym, w tym w szczególności zakupu podręczników.

Liczba świadczeń z tytułu stypendiów szkolnych w 2022 roku wyniosła 16 na łączną kwotę 9 789,79 zł.

11.4.7 Pomoc w ramach dożywiania w szkołach

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Komańczy udziela wsparcia dla dzieci w formie dofinansowania dożywiania w szkołach.

Liczbę dzieci objętych dożywianiem w szkołach oraz wysokość środków pieniężnych poniesionych na ten cel w latach 2018 – 2022 przedstawia tabela nr 38.

Tabela 38. Liczba dzieci objętych dożywianiem w szkołach oraz wysokość wydatkowanych środków w latach 2018 – 2022.

Rok	Liczba osób objętych pomocą	Wysokość poniesionych wydatków	Źródło finansowania
2018	96	49 429,50	Budżet gminy Budżet państwa
2019	92	46 753,50	Budżet gminy Budżet państwa
2020	68	18 203,80	Budżet gminy Budżet państwa
2021	68	22 014,00	Budżet gminy Budżet państwa
2022	74	45 803,00	Budżet gminy Budżet państwa

11.4.8 Dodatki osłonowe

Dodatek osłonowy został wprowadzony w ramach tarczy antyinflacyjnej. Świadczenie miało być odpowiedzią na szczególne problemy niektórych gospodarstw domowych związane ze znaczącym wzrostem cen towarów i usług, zwłaszcza cen energii elektrycznej i paliw.

Świadczenie to przysługiwało:

- 1) obywatelom polskim mającym miejsce zamieszkania i przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) cudzoziemcom mającym miejsce zamieszkania i przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na pobyt stały, zezwolenia na pobyt

rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej, zezwolenia na pobyt czasowy udzielonego w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c (status uchodźcy) lub lit. d (ochrona uzupełniająca) lub w art. 186 ust. 1 pkt 3 (rezydent długoterminowy) ustawy z dnia 12 grudnia 2013 roku o cudzoziemcach lub w związku z uzyskaniem w Rzeczypospolitej Polskiej statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej, a także w związku z uzyskaniem w Rzeczypospolitej Polskiej zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany – w formie schronienia, niezbędnego ubrania oraz zasiłku celowego, mającym miejsce zamieszkania i przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej obywatelom państw członkowskich Unii Europejskiej, państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej oraz członkom ich rodzin w rozumieniu art. 2 pkt 4 ustawy z dnia 14 lipca 2006 roku o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin, posiadającym prawo pobytu lub prawo stałego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Warunkiem przyznania dodatku osłonowego było spełnienie kryterium dochodowego. Kwota dofinansowania uzależniona była od źródła ogrzewania. Dodatek osłonowy przysługiwał gospodarstwom domowym, które mają przeciętne miesięczne dochody – określane zgodnie z definicją zawartą w ustawie o świadczeniach rodzinnych – nieprzekraczające kwoty 2 100,00 zł w gospodarstwie jednoosobowym, bądź kwoty 1 500,00 zł na osobę w gospodarstwie wieloosobowym. Wysokość przeciętnego miesięcznego dochodu dla potrzeb przyznania dodatku osłonowego była ustalana na podstawie dochodów osiągniętych w:

- 1) roku 2020 - w przypadku wniosku o dodatek osłonowy złożony w okresie od dnia 1 stycznia 2022 roku do dnia 31 lipca 2022 roku;
- 2) roku 2021 – w przypadku wniosku o dodatek osłonowy złożony w okresie od dnia 1 sierpnia 2022 roku do dnia 31 października 2022 roku.

11.4.9 Pomoc w ramach Programu Żywnościowego FEAD

Europejski Fundusz Pomocy Najbardziej Potrzebującym (ang. Fund for European Aid to the Most Deprived – FEAD) wspiera działania krajów UE polegające na udzielaniu pomocy żywnościowej lub podstawowej pomocy materialnej tym, którzy jej najbardziej potrzebują. Pomoc ta obejmuje żywność. Oprócz pomocy rzeczowej, kraje UE realizują działania w zakresie włączenia społecznego, takie jak doradztwo i wsparcie ułatwiające najbardziej potrzebującym wydobycie się z ubóstwa. Fundusz wspiera osoby będące na początku procesu wychodzenia z ubóstwa i wykluczenia społecznego. Pomaga najbardziej potrzebującym, zaspokajając ich najbardziej podstawowe potrzeby.

W roku 2022 w Gminie Komańcza w ramach programu FEAD udzielono potrzebującym wsparcia w postaci darów żywnościowych. Do programu zostało

zakwalifikowanych 251 osób. Dary żywnościowe były odbierane przez potrzebujących w siedzibie Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej w Zagórzcu.

11.4.10 Pomoc w ramach programu „Czyste powietrze”

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Komańczy udzielał pomocy w ramach programu „Czyste powietrze w 2022 roku poprzez wystawianie zaświadczeń dla osób fizycznych w celu potwierdzenia przeciętnego miesięcznego dochodu na jednego członka gospodarstwa domowego osoby ubiegającej się o dofinansowanie z programu. Łącznie wydanych zostało 13 zaświadczeń.

11.4.11 Realizacja programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”

Program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” dedykowany jest osobom niepełnosprawnym posiadającym orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych albo orzeczenie równoważne do wyżej wymienionego, które wymagają usługi asystenta w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym.

Kluczowym celem programu jest wprowadzenie usług asystenta jako formy ogólnodostępnego wsparcia dla pełnoletnich osób niepełnosprawnych w:

- 1) możliwości skorzystania przez osoby niepełnosprawne z pomocy asystenta przy wykonywaniu codziennych czynności i funkcjonowaniu w życiu społecznym;
- 2) ograniczeniu skutków niepełnosprawności oraz stymulowanie osoby niepełnosprawnej do podejmowania aktywności i umożliwienie realizowania prawa do niezależnego życia;
- 3) przeciwdziałaniu dyskryminacji ze względu na niepełnosprawność oraz wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych, umożliwienie osobom niepełnosprawnym uczestnictwa w życiu lokalnej społeczności np. poprzez udział w wydarzeniach społecznych, kulturalnych, rozrywkowych czy też sportowych.

W 2021 roku po raz pierwszy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej przystąpił do programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”.

Liczba osób objętych pomocą w ramach programu oraz wysokość poniesionych środków pieniężnych na ten cel w latach 2021 - 2022 przedstawia tabela nr 39.

Tabela 39. Liczba osób objętych programem Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej i wysokość wydatkowanych środków w latach 2021 – 2022.

Rok	Liczba osób objętych pomocą	Wysokość poniesionych środków	Źródło finansowania
2021	4	44 454,35	Fundusz Solidarnościowy
2022	7	122 007,63	Fundusz Solidarnościowy

11.4.12 Pomoc dla obywateli Ukrainy

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 12 marca 2022 roku o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Komańczy udzielał wsparcia w postaci pomocy finansowej. Każda osoba, która przekroczyła granicę polsko – ukraińską po 24 lutym 2022 roku ma prawo do otrzymania jednorazowej kwoty 300,00 zł na pokrycie wydatków związanych z utrzymaniem, w szczególności na zakup żywności, obuwia, odzieży, środków higieny osobistej oraz zakwaterowanie. Z tego rodzaju pomocy skorzystało 116 osób, a wypłacona kwota świadczeń wyniosła 34 800,00 zł.

Udzielono również pomocy w formie posiłków dla dzieci w szkole. Z tej formy pomocy skorzystało 20 dzieci, a kwota świadczeń wyniosła 3 535,00 zł.

Od 16 marca 2022 roku osoby zapewniające zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy, którzy przybyli na terytorium RP bezpośrednio z terytorium Ukrainy, w związku z działaniami wojennymi prowadzonymi na terytorium tego państwa, mogli otrzymać świadczenie w wysokości 40,00 zł za każdy dzień pomocy. Świadczenie przysługiwało za okres faktycznego zapewnienia zakwaterowania i wyżywienia, nie dłużej niż za okres 120 dni. Na ww. świadczenie zostały złożone 63 wnioski, które zostały pozytywnie rozpatrzone. Liczba obywateli Ukrainy objętych pomocą wyniosła 171 osób, natomiast kwota wypłaconych świadczeń wyniosła 416 020,00 zł.

11.4.13 Świadczenia wychowawcze

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Komańczy realizuje zadanie związane z przyznawaniem i wypłacaniem świadczeń wychowawczych. Świadczenie wychowawcze przysługuje w wysokości 500,00 zł miesięcznie na każde dziecko w rodzinie do ukończenia 18 roku życia.

Ilość przyznanych świadczeń wychowawczych oraz wysokość wydatkowanych środków pieniężnych na ten cel w latach 2018 - 2022 przedstawia tabela nr 40.

Tabela 40. Ilość przyznanych świadczeń wychowawczych oraz wysokość wydatkowanych środków w latach 2018 - 2022.

Rok	Liczba osób, na które przyznano świadczenie	Wysokość poniesionych środków	Źródło finansowania
2018	266	2 404 257,00	Budżet państwa
2019	357	2 801 411,81	Budżet państwa
2020	345	3 419 237,33	Budżet państwa
2021	353	3 346 312,50	Budżet państwa
2022	320	1 372 466,26	Budżet państwa

11.4.14 Program Dobry Start

Od 2021 roku program 300+ jest realizowany przez ZUS. Liczbę osób objętych programem oraz wysokość poniesionych środków na ten cel w latach 2018 – 2020 przedstawia tabela nr 41.

Tabela 41. Liczba osób objętych programem Dobry Start oraz wysokość wydatkowanych środków w latach 2018 – 2020.

Rok	Liczba osób objętych pomocą	Wysokość poniesionych środków	Źródło finansowania
2018	450	135 000,00	Budżet państwa
2019	423	126 600,00	Budżet państwa
2020	409	122 400,00	Budżet państwa

11.4.15 Koszty związane ze współfinansowaniem pobytu dziecka w pieczy zastępczej

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej reguluje m.in. kwestię opłat za pobyt dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. Zgodnie z art. 193 ww. ustawy gmina ze względu na miejsce zamieszkania dziecka, wspólnie z powiatem ponosi koszty jego pobytu w pieczy zastępczej.

Liczbę dzieci objętych pieczą zastępczą oraz wysokość środków pieniężnych poniesionych na ten cel w latach 2018 – 2022 przedstawia tabela nr 42.

Tabela 42. Liczba dzieci objętych pieczą zastępczą oraz wysokość wydatkowanych środków w latach 2018 – 2022.

Rok	Liczba osób objętych pomocą	Wysokość poniesionych środków	Źródło finansowania
2018	1	4 079,00	Budżet gminy
2019	2	4 708,01	Budżet gminy
2020	2	6 084,81	Budżet gminy
2021	2	8 114,41	Budżet gminy
2022	6	10 164,46	Budżet gminy

11.4.16 Karta Dużej Rodziny

Zgodnie z ustawą z dnia 5 grudnia 2014 r o Karcie Dużej Rodziny prawo do posiadania Karty przysługuje wszystkim rodzicom oraz małżonkom rodziców, którzy mają lub mieli na utrzymaniu łącznie co najmniej troje dzieci. Prawo do Karty Dużej Rodziny przysługuje także dzieciom w wieku do 18 roku życia, w wieku do 25 roku życia – w przypadku dzieci uczących się w szkole lub szkole wyższej oraz bez ograniczeń wiekowych w przypadku dzieci legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności, ale tylko w przypadku, gdy w chwili składania wniosku w rodzinie jest co najmniej troje dzieci spełniających powyższe warunki. Karta jest przyznawana niezależnie od dochodu w rodzinie. Karta oferuje system zniżek oraz dodatkowych uprawnień. Jej posiadacze mają możliwość korzystania z katalogu oferty kulturalnej, rekreacyjnej czy transportowej na terenie całego kraju.

Ilość wydanych Kart Dużej Rodziny oraz wysokość środków pieniężnych poniesionych na ten cel w latach 2018 – 2022 przedstawia tabela nr 43.

Tabela 43. Liczba wydanych Kart Dużej Rodziny oraz wysokość wydatkowanych środków w latach 2018 – 2022.

Rok	Liczba wydanych kart	Wysokość poniesionych środków	Źródło finansowania
2018	14	154,09	Budżet państwa
2019	69	474,86	Budżet państwa
2020	15	100,58	Budżet państwa
2021	20	279,37	Budżet państwa
2022	58	879,00	Budżet państwa